

“gönül ve emek birliği...”

panko birlik

2009 YIL: 20 Sayı:95

Pankobirlik Yayın Organıdır.

ÜLKENİN
GELECEĞİNE GİDEN
HER YOL
TARIMDAN
GEÇER...

**Türkiye'nin sanayisi tarımın omuzlarında
yükselecek...**

panko birlik
Ankar Ekicileri Kooperatifleri Birliği

*“Türkiye'nin asıl sahibi ve efendisi,
gerçek üretici olan köylüdür. O halde,
herkesten daha çok refah, saadet ve servete
müstahak ve layık olan köylüdür.”*

K. Atatürk

**Sınırlı Sorumlu Pancar Ekicileri
Kooperatifi Adına Sahibi**

Fahrettin TAN
Genel Müdür Vekili

**Genel Yayın Yönetmeni ve Sorumlu
Yazı İşleri Müdürü**

Atilla YILMAZ

Yayın Komitesi

Mevlüt KAVAS
Atilla YILMAZ
Esat KIVANÇ
Turgut AĞIRNASLIGİL
Cem KAPTAN
Tamer ERDEM

Yönetim Yazışma Adresi

Pankobirlik Genel Müdürlüğü
Mithatpaşa Caddesi No: 19
06420 Yenışehir ANKARA
Tel : 0 312 435 56 20 (8 hat)
Fax : 0 312 435 62 83
www.pankobirlik.com.tr
panko@pankobirlik.com.tr

Tasarım & Uygulama

kömenAJANS
M&C SOLUTIONS
Ank 0 312 466 20 10 (pbx)
İst 0 212 269 74 74
www.komen.com.tr
komen@komen.com.tr

Sanat Yönetmeni

M.Alper ALTINBAŞ

Grafik Tasarım

H. Semih Dinceç

Baskı & Cilt

Fersa Ofset
Tel: 0 312 386 17 00

“Pankobirlik Dergisi” adı kaynak
belirtilerek alıntılar yapılabilir.

Bu dergi ücretsizdir
3 ayda bir yayınlanır.

DERGİMİZ BASIN
AHLAK YASASINA UYGUNDUR.

Baskı Tarihi Mayıs 2009

yeni sayıya yeni bakış

Recep Konuk;
Türk Tarımının
Bugünkü Fotoğrafi
ve Gelecek Dizaynında
Kooperatifçiliğın Rolü

4

Pankobirlik ile Türkiye
Tarım Kredi Koop. arasında
İŞBİRLİĞİ PROTOKOLÜ
imzalandı

7

8. Ulusal Tarım
Kongresi yapıldı

10

12

2009 yılı İlkbahar 2. Dönem
KOOPERATİF MÜDÜRLERİ
TOPLANTISI YAPILDI

İçindekiler

Recep Konuk; Türk Tarımının Bugünkü Fotoğrafı ve Gelecek Dizaynında Kooperatifçiliğin Rolü	04
Pankobirlik ile Türkiye Tarım Kredi Koop. arasında İŞBİRLİĞİ PROTOKOLÜ imzalandı	07
8. Ulusal Tarım Kongresi yapıldı	10
2009 yılı İlkbahar 2. Dönem KOOPERATİF MÜDÜRLERİ TOPLANTISI Yapıldı	12
Toplu-İş Sözleşmesi İmzalandı	14
Hisar Leblebik Nohut Çeşidi Uşak Kooperatifi'nin Dr. Noyan Kuşman: Patates Tohumluğu	15
Dr. Yeter DEMİR: AB Uyum Süresince Türkiye'de Tarımsal AR-GE Faaliyetleri	16
Tarım Sektörü 2008 Değerlendirmesi	18
Dünya Hububat Durumu Mart 2009	22
Avrupa'nın Genetik Boşluğu	22
Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetleri Sektöre Ne Getirecek?	30
Özel Tarımsal Yayım	32
S. S. Adapazarı Pancar Ekicileri Kooperatifi	36
S.S. Afyon Pancar Ekicileri Kooperatifi	38
Endemik Bitkiler	40
Türkiye'de Kooperatifçilik ve ATATÜRK	44
İşte Enginarın Faydaları	48
Domuz Gribi Nedir?	51
Ali Osman KARAKUŞ: Pancar Manileri (Derleme)	54
Temel Ekonomik Göstergeler	55
Basında Pankobirlik	56
	58
	60

AB Uyum Süresince Türkiye'de Tarımsal AR-GE Faaliyetleri

Tarım Sektörü 2008 Değerlendirmesi

Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetleri Sektöre Ne Getirecek

Türk Tarımının Bugünkü Fotoğrafı ve Gelecek Dizaynında Kooperatifçiliğin Rolü

Recep KONUK
Yönetim Kurulu Başkanı

Türk tarımının Türk çiftçisinden kaynaklanmayan ve herkesin bildiği ancak bir türlü çare üretilmeyen yapısal sorunları var. Kısa vadede çözülebilecek ama çözülemeyen meseleleri var. Ancak bunun yanı sıra örgütlenme ve küreselleşen ekonomik sisteme adaptasyon ve uzun vadeli stratejik yapılanmalara ihtiyacı var.

Cumhuriyet kurulduğunda nüfusumuz 12,5 milyondur ve bu nüfusun yaklaşık dörtte üçü tarımla uğraşıyordu. Yani ülkenin hemen hemen tek ekonomik faaliyeti tarımsal üretimdi. Ve sermaye de büyük oranda tarımsal üretimden birikti. Tarımdan biriken sermaye ile sanayi kuruldu. Üniversiteler açıldı. Bugünün sanayicisi, girişimcisi, sanatçısı, bilim adamı, bürokrati, siyasetçisi, gazetecisi istisnaları dışında tarım kesiminden, tarım kesiminin finansmanı ile yetişti. Anadolu'nun bereketli topraklarında hem nitelikli vatan evlatları yetişti hem de sanayi tesisleri, okullar, hastaneler yükseldi.

Ancak Cumhuriyetin kuruluşundaki bu önemli işleve rağmen tarımın ekonomi içindeki ağırlığının giderek azalmasına paralel olarak maalesef tarıma bakış açısı da menfi yönde değişti. Bazı kesimlerce tarım sektörünün ekonomideki büyüklüğü kalkınmanın önünde engelmiş gibi takdim edilmeye, tarım ve dolayısıyla çiftçi ekonominin üzerinde yükümlü gibi algılanmaya başlandı. Taban fiyatları, dünya piyasaları örnek gösterilerek yüksek veriliymiş gibi takdim edildi. Dünyada belli ürünleri bizim çiftçilerimize göre avantajlı üreten çiftçilere o ülkelerde sağlanan girdi

Pancar Ekicileri Kooperatifleri sayesinde, artık Türk çiftçisi modern ve verimli tarımın yanında sanayici olmuş, çikolata, sert şeker, sulama sistemleri, nitelikli yem, arı şurubu ve dünyada yeni uygulama alanı bulan ve petrole alternatif biyoetanölü gelişmiş ülkelerle eş zamanlı olarak üretebilmektedir. Pancar Ekicileri Kooperatiflerinin üstlendiği bu öncü görev Türk çiftçisinin çağdaş ekonomik sisteme entegrasyon çabasının bir sonucu ve ilk işaretidir.

Bizler, kooperatifçilikte ve tarımsal sanayide üstlendiğimiz öncü misyonun ve sorumluluğun farkındayız. Bizim attığımız adımların, gittiğimiz yolun takipçilerinin olacağını ve pancar tarlalarından yayılan ışığın tüm Türkiye'deki tarımsal örgütlenmelere örnek olacağını, başarımızın onları da cesaretlendireceğinin ve heyecanlandıracağını bilincindeyiz. Bu bilinçle de adımlarımızı dikkatli ama hedeflerinden emin bir şekilde atarak ilerliyoruz. Türk tarımı ile onun örgütlü ve üreten gücü Türk kooperatifçiliğinin gelişmiş ülkelerdeki etkinlik ve seviyeye gelebilmesi, hem gelişmiş ülkelerle hem de ülke içi sektörlerle açılan mesafenin süratle kapanabilmesi için hızlı adımlarla ilerliyoruz.

Atatürk'ün "muhakkak surette birleşmede kuvvet vardır. Kooperatif yapmak, maddi manevi kuvvetleri, zeka ve maharetleri birleştirmektir" sözünden feyiz alarak, Türk Kooperatifçiliği'ne ve Türk tarımına heyecan ve cesaretle hizmet etmeye devam ediyoruz. İlk kooperatifi kuran Mithat Paşa'nın, Uşak'ta kurduğu ilk şeker fabrikasıyla şeker pancarı tarımının ülkemizde de yapılmasına imkân tanıyan

Nuri Şeker'in, 1951 yılında yaklaşık 300 ortakla ilk pancar ekicileri kooperatifini Adapazarı'nda kuran değerli büyüklerimizin ve Pankobirlik'in ilk kurucu başkanı İbrahim Ulusoy'un yaktığı meşale bugün bizim elimizde.

Onlardan devraldığımız meşale, Türk çiftçisinin de gelişmiş ülkelerdeki gibi çağdaş ekonomik sistemin etkin bir aktörü olması,

ticarette, sanayide etkin ve belirleyici konuma gelmesi, Türkiye'nin üreten gücü üreticilerimizin artan refah ve milli gelirden hak ettiği ölçüde pay alması iddiasıdır.

Ve biz de o iddiaya sahip çıkacak, daha yüksek hedeflere taşıyacak cesaretle birikime sahibiz.

Bizim attığımız adımların, gittiğimiz yolun takipçilerinin olacağını ve pancar tarlalarından yayılan ışığın tüm Türkiye'deki tarımsal örgütlenmelere örnek olacağını, başarımızın onları da cesaretlendireceğinin ve heyecanlandıracağını bilincindeyiz.

Pankobirlik ile Türkiye Tarım Kredi Koop. arasında İŞBİRLİĞİ PROTOKOLÜ imzalandı

Türkiye'nin en büyük iki çiftçi kuruluşu Pankobirlik ve Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri tarihi bir anlaşmaya imza attılar. Pankobirlik Yönetim Kurulu Başkanı Recep KONUK, Genel Müdür Vekili Fahrettin TAN ile Tarım Kredi Kooperatifleri Genel Müdürü Bedrettin YILDIRIM ve Genel Müdür Yardımcısı Abdullah KUTLU'nun katıldığı törende bundan sonraki dönemde ortak hareket edilme kararı alınarak "İşbirliği Niyet Protokolü" imzalandı.

Protokolün amacı; "Kooperatifçilik ilkelerine göre faaliyet gösteren tarafların kooperatifçilik ilkeleri dahilinde gerek doğrudan, gerekse teşkilatları ve gerekse de iştirakleri vasıtasıyla gerçekleştirecekleri işbirliği ile bir sinerji meydana getirerek çiftçi ortaklarının ekonomik menfaatlerini korumak maksadı ile tarımsal girdi, zaruri tüketim maddeleri ihtiyaçlarını uygun şartlarla karşılamak, ürünlerini değerlendirmek ve bu suretle de başta çiftçi ortaklarına, taraflara, Türk tarımına ve ekonomisine katkıda bulunmak" şeklinde ifade edildi.

Törende konuşan Bedrettin YILDIRIM Pankobirlik'in Recep Konuk önderliğinde çok başarılı çalışmalara imza attığını belirterek "Türk çiftçisinin Pankobirlik'ten

öğreneceği çok şey var. Yapacağımız ortak çalışmalarla artık sadece pancar çiftçisi değil tüm üreticiler dünya çapında projelere kavuşacak. Kriz ortamında yapılan bu birliktelik gelecek açısından bizleri yüreklendirmekte" dedi.

Pankobirlik Yönetim Kurulu Başkanı Recep Konuk "Atatürk'ün 'Muhakkak surette birleşmede kuvvet vardır' sözünü hatırlatarak el ele verip, birikimlerimizi ve avantajlarımızı paylaşarak, çiftçi lehine olacak işbirliği imkânları yaratıp yapılanları bir adım daha ileriye taşıyacağız" dedi.

Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği ile Pankobirlik arasında imzalanan "İşbirliği Niyet Protokolü" nedeniyle Pankobirlik Yönetim Kurulu Başkanı Recep Konuk bir açıklama yaptı.

Konuk açıklamasında şunları söyledi:

"Öncelikle, 1863-1867 yılları arasında Mithat Paşa'nın kurduğu Memleket Sandıkları'nı esas alırsak Türkiye'nin ilk, üye sayısı ve ülkemizin her coğrafi bölgesinde örgütlenmiş yapıyla en önemli tarım kooperatiflerinden biri olan Tarım Kredi Kooperatifleri ile 1.7 milyon ortaklı Pankobirlik

arasında atılan tarihi adıma ev sahipliği yapmaktan duyduğumuz mutluluğu ifade etmek istiyorum. Bizi Türk tarımı açısından asıl heyecanlandıran ise iki tarımsal örgütlenme devinin buluşmasından ortaya çıkan işbirliği niyet protokolüdür.

Protokolün amacı; "Tarafların kooperatifçilik ilkeleri dahilinde gerçekleştirecekleri işbirliği ile bir sinerji meydana getirerek çiftçi ortaklarının ekonomik menfaatlerini korumak amacıyla tarımsal girdi ihtiyaçlarını uygun şartlarla karşılamak, ürünlerini değerlendirmek ve bu suretle de başta çiftçi ortaklarına, taraflara, Türk tarımına ve ekonomisine katkıda bulunmaktır."

Bu iki birlik Türkiye'de tarımsal faaliyette bulunan tarımsal işletmelerin yarısından fazlasının temsilcisidir. Bu anlamda bu güç birliği milyonlarca çiftçimizin ortaklığı, buluşması anlamını taşımaktadır.

Bu bakımdan Pankobirlik Başkanı olarak şahsım ve temsil ettiğim çiftçiler adına hem Tarım Kredi Kooperatifleri yöneticilerine, hem de bu işbirliği ortamının oluşması için çaba harcayan Pankobirlik yöneticilerine gösterdikleri hassasiyet ve daha çok işbirliği, tarımımızın kronikleşmiş meselelerine ortak çözüm üretme iradesi, birikimlerimizi paylaşma ve el ele vererek Türk tarımını daha ileriye taşıma gayreti için teşekkür ediyorum.

Bu buluşmanın ve ortak bir irade ile işbirliği ortamını hazırlamanın zamanlaması da doğru bir zamanlamadır. Küresel ekonomik krizin bütün sektörleri etkilediği bir dönemdeyiz. Tarım kesimi ve onların sözcüsü olarak bizlerin kamudan elbette beklentilerimiz var. Ancak bu beklentilerden bağımsız olarak bizlerin de işbirliği içerisinde bulabileceğimiz, geliştirebileceğimiz çözümler var ve bizler ortak akılla bu çözümleri üretme gayretindeyiz. Tarım kesimi olarak bizler Türkiye fotoğrafının bir parçasıyız. Ve o fotoğrafta Türk çiftçisinin de hak ettiği ölçüde görünmesini istiyoruz.

Bu protokolle, tarımsal girdiler yani, kimyevi, sıvı ve organik gübreler, zirai mücadele ilaçları, sertifikalı tohum, fide ve fidan, akaryakıt, tarımsal mekanizasyon araçları, yem, hayvancılık, suni tohumlama gibi tarımsal üretime yönelik tedbirlerin yanı sıra un, yağ, kömür, şeker gibi zaruri tüketim maddelerinin ucuz temini ve hububat, sertifikalı tohum ve pancar gibi ürünlerin değerlendirilmesi pazarlarının korunması açısından işbirliği hedeflenmiştir.

Bu iki kuruluş hem iştirakleri hem ortaklık yapıları hem de tarım kesimindeki ağırlıkları bakımından bunu realize edebilecek güçtedir. Hem Tarım Kredi Kooperatiflerinin hem bizim amacımız Türk Çiftçisinin tekniğin en modern araçlarını kullanarak üretimini arttırması, pazarda ürünlerinin değerinin korunması, onların işlenmesinin sağlanmasıdır.

Kooperatifçilikle bizler milli gelirin adil dağılmasına hizmet etmek, ağırlıklı olarak küçük işletme vasfında olan tarım işletmelerimizin sahibi çiftçilerimizi aracılık ve tefeciliğe karşı korumak, onların girdi maliyetlerini düşürmek, tarımsal sanayiye oluşturarak katma değer yaratmak amacındayız. Yani bizlerin en temel görevi pazar karşısında çiftçinin zayıflıklarını önlemek ve serbest piyasa ortamında onların ezilmesinin önüne geçmektir.

Bu somut işlevlere bakıldığında bunların birçoğu bu iki dev örgütlenmenin bugüne kadar zaten ayrı ayrı yerine getirdiği işlevlerdir. Bu işlevleri realize etmek için her iki kooperatifin de organizasyonları, iştirakleri, işletmeleri, sanayi tesisleri vardır. Bu protokolle gerçekleştirilmek istenen ise el ele vererek, birikimlerimizi ve avantajlarımızı paylaşarak, çiftçi lehine olacak işbirliği imkânları yaratarak yapılanları bir adım daha ileriye taşımaktır."

Pankobirlik Yönetim Kurulu Başkanı Recep Konuk konuşmasının son bölümünde ziyaretten duyduğu memnuniyeti ifade ederek, "Türk tarımının geleceği için önemli bir adımın atılmasına imkân yaratan başta Tarım Kredi Kooperatifleri Yönetim Kurulu Başkanımıza ve Üyelerine, Sayın Genel Müdür ile Bölge Müdürlerimize ve Pankobirlik yöneticilerine işbirliği ortamını yarattıkları ve temsil ettiğimiz camiaların kucaklaşmasına, ortak hedefimiz tarımsal kalkınma için birlikte çalışma iradesinin ortaya konmasına vesile oldukları için teşekkür ediyor, protokolün milyonlarca ortakımız ve Türk tarımı için hayırlı olmasını ve bu protokolün daha kapsamlı işbirliği ve ortaklıklara vesile teşkil etmesini diliyorum" dedi.

ÇUMRA ŞEKER
2004

PANKOBİRLİK TÜRKİYE TARIM KREDİ KOOP.

Bu iki kuruluş hem iştirakleri hem ortaklık yapıları hem de tarım kesimindeki ağırlıkları bakımından bunu realize edebilecek güçtedir.

8. Ulusal Tarım Kongresi yapıldı

Türkiye Ziraatçılar Derneği (TZD) tarafından 2001 yılından beri her yıl düzenlenmekte olan Ulusal Tarım Kongresi'nin sekizincisi, 19 Şubat 2009 tarihinde Gür Kent Otel'de gerçekleştirildi. Kongreye; kamu, sivil toplum kuruluşları, akademik camia ve özel sektör temsilcileri ile çiftçilerden oluşan çok geniş bir katılımcı kitlesi iştirak etti.

TZD Genel Başkanı İbrahim Yetkin'in açılış konuşmasıyla başlayan kongrede daha sonra kürsüye Tarım ve Köyişleri Bakanı M. Mehdi Eker gelerek bir konuşma

yaptı. Sayın Bakan konuşmasında tarımın bugün ekonominin önemli bir sektörü haline geldiğini belirterek, sektöre yönelik yapılan desteklemeler ile projeler hakkında bilgi verdi. Daha sonra kürsüye gelen 9. Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel ise günümüzün en önemli gündem maddesi olan ekonomik krizden bahsederek, her kesimin bu durumdan olumsuz etkilendiğini ifade etti. Konuşmasında Türkiye'deki gelir dağılımındaki çarpıklığı da ortaya koyan Demirel, ülke nüfusunun %30'unu oluşturan tarım kesiminin, milli gelirin sadece %7'sini aldığını belirtti.

9. Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel ise günümüzün en önemli gündem maddesi olan ekonomik krizden bahsederek, her kesimin bu durumdan olumsuz etkilendiğini ifade etti. Konuşmasında Türkiye'deki gelir dağılımındaki çarpıklığı da ortaya koyan Demirel, ülke nüfusunun %30'unu oluşturan tarım kesiminin, milli gelirin sadece %7'sini aldığını belirtti.

Protokol konuşmalarının ardından çeşitli banka temsilcilerinin katılımı ile 'Tarımda Finans Sorunu ve Çözüm Yolları' konulu panel gerçekleştirildi. Panelin ardından tebliğ sunumlarına geçildi. TARSİM temsilcisi tarafından "Tarım Sigortaları ve Tarım Sigortacılığının Sorunları", TARIŞ temsilcisi tarafından "Ülkemizdeki Pamukçuluğun Sorunları ve Çözüm Yolları", MARMARABİRLİK temsilcisi tarafından "Ülkemizdeki Zeytin ve Zeytinyağının Sorunları ve Çözüm Yolları", ALARA TARIM temsilcisi tarafından "Ülkemizde Meyveciliğin Durumu ve Meyvecilikte Yeni Gelişmeler" konulu ve Birliğimizi temsilen APK Müdürü Atilla YILMAZ tarafından "Şekerpancarı Üretimi ve İşlenmesindeki Sorunlar ve Çözüm Yolları" konulu sunumlar gerçekleştirildi. Yapılan sunumlarda söz konusu sektörlerle ilgili son durum ortaya konuldu ve mevcut sorunlar için çözüm önerilerinde bulunuldu.

Kongrede son olarak "Avrupa Birliği ve Tarım" konulu panel gerçekleştirildi. Panele A.Ü. Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi bölümünden, Avrupa Komisyonu Tarım Genel Müdürlüğü'nden ve Birliğimizden katılım sağlandı. Panele Birliğimizi temsilen APK Müdür Yardımcısı Turgut AĞIRNASLIGİL

katılarak "AB-Türkiye'de Tarım ve Şeker Sektörü" konulu sunum yaptı. Panelde Avrupa Birliği ve ülkemiz tarımı karşılaştırılarak mevcut durum ortaya konularak, uyum çalışmaları ve sorunların çözümüne yönelik önerilerde bulunuldu.

2009 yılı İlkbahar 2. Dönem KOOPERATİF MÜDÜRLERİ TOPLANTISI YAPILDI

Birliğimizce periyodik olarak düzenlenen Kooperatif Müdürleri toplantısının ikincisi olan 2009 yılı İlkbahar II. Dönem toplantısı 02-04 Mart 2009 tarihlerinde Konya'da yapıldı.

Toplantı, kooperatiflerimizin 2009 yılı İlkbahar 2. Dönem malzeme taleplerinin karşılanması, taleplerin tespiti ve kooperatiflerimizin sorunlarının görüşülmesi amacıyla yapılmıştır. Kararlaştırılan program doğrultusunda başlayan toplantının açılış konuşmasını yapan Pankobirlik Genel Müdür Vekili Fahrettin TAN "Yaşanmakta olan küresel krizin ülkemizi de etkilemesinden dolayı ülke olarak zor bir dönemden geçtiğimizi, bütün istatistiklerin eksiye gösterdiği dönemde kooperatiflerimizin hamle yaparak azda olsa gelişme göstermesinin bizleri de memnun ettiğini" ifade etmiştir.

TAN konuşmasında “Ancak bu iyiye doğru gidiş özlediğimiz düzeyin gerisinde kalmıştır. Zaman içerisinde geleneksel çalışma yöntemlerimizi terk ederek yeni projelere imza atmamızın vakti gelmiştir. Kooperatiflerimiz yıllarca tarımsal alet ve makine satışı ile yaşamışlar ancak zaman içerisinde bu satışlar kooperatiflerimizin masraflarını karşılayacak düzeyin çok gerisinde kalmıştır. Ortaklarımızın bizden beklentileri doğrultusunda faaliyetlerimizde zirai mücadele ilaçları, kimyevi gübreler, zirai tohumlar ve fide gibi üretim girdilerinin satışlarına ağırlık vermeliyiz.

Kooperatiflerimiz geçtiğimiz yıllarda yalnızca tohum alıp satma işi yaparken, son iki yıldır hububat tohumu üretimine de başladık. Gelecek yıllar için hedefimiz kooperatiflerimizin tüm tohumluk ihtiyaçlarını kendimizin üretmesi olduğunu” belirtmiştir.

Genel Müdür Vekili Fahrettin TAN “Kooperatifler olarak yeni projeler üretme peşinde olmamız gerektiğini” vurgulayarak konuşmasını tamamlamıştır.

Toplantının devamında kooperatiflerimizin 2009 yılı ilkbahar 2. Dönemi içerisinde talep etmiş oldukları malzemelerin talebi için teklif edilen fiyatlar ve malzeme özellikleri kooperatif müdürlerine aktarılmış olup bu bilgiler doğrultusunda kooperatiflerimizin malzeme talepleri yeniden değerlendirilerek alınmıştır.

Toplantının son günü, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü yetkili elemanınca Bitki Koruma Ürünlerinin Reçeteli Satış Usul Ve Esasları Hakkındaki Yönetmelik etraflıca anlatılmıştır. Kooperatiflerimizin, bitki koruma ürünlerinin satışlarında sahada karşılaştıkları sorunlar ilgili kişiye aktarılmış ve karşılıklı çözüm yolları

aranarak sonuca bağlanmıştır. Ayrıca, Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü’nce yayınlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Reçeteli Satış Usul Ve Esasları Hakkındaki Yönetmelik hükümleri doğrultusunda kooperatiflerimizce yapılacak işlemler hakkında bilgi alışverişinde bulunulmuştur.

Yaşamakta olan küresel kriz ülkemizi de etkiledi. Ülke olarak zor bir dönemden geçmekteyiz. Bütün istatistiklerin eksiye gösterdiği bu dönemde kooperatifimizin hamle yaparak az da olsa gelişme göstermesi bizleri memnun etmiştir.

Toplu-İş Sözleşmesi İmzalandı

Birliğimiz bünyesindeki Pancar Ekicileri Kooperatiflerinde sendikalı olarak çalışan personeli ilgilendiren ve Birliğimiz ile Koop-İş Sendikası arasında 21 Ekim 2008 tarihinde görüşmelerine başlanan 21. Dönem Toplu İş Sözleşmesi 07 Nisan 2009 tarihinde imzalandı.

Toplu-İş Sözleşmesi 01 Eylül 2008 - 31 Ağustos 2010 dönemini kapsamaktadır.

Pankobirlik Genel Müdürlüğü'nde yapılan imza töreninde; Pankobirlik Genel Müdür Vekili Fahrettin TAN yaptığı konuşmada özetle; "Küresel ekonomik krizin ülkemizi de etkilediği bir ortamda yapılan Toplu-İş Sözleşmesi görüşmeleri karşılıklı anlayış ve iyi niyet çerçevesinde sonuçlanmıştır. Sözleşmenin camiamıza ve ülkemize hayırlara vesile olmasını dilerim" dedi.

Törende daha sonra söz alan Koop-İş Sendikası Genel Başkanı Eyüp ALEMDAR

ise özetle; bugüne kadar Pankobirlik ile uyumlu bir çalışma içerisinde olduklarını vurgulayarak "Ülke tarımının da içinde bulunduğu şartlara göre bir toplu-ış sözleşmesi süreci yaşadık. Sözleşmenin taraflara hayırlı olmasını diliyorum" dedi.

Biz de Pankobirlik olarak, imzalanan toplu-ış sözleşmesinin çalışanlarımıza, çiftçilerimize ve ülkemize hayırlı olmasını diliyoruz.

Hisar Leblebilik Nohut Çeşidi Uşak Kooperatifi'nin

HİSAR Nohut Çeşidinin Özellikleri:

İlk Bakla Yüksekliği	: 14-29,6 cm
Boy	: 29,2-48,2 cm
Bitkide Dal Sayısı	: 1,6-4 adet
Bitkide Bakla Sayısı	: 8-34,8 adet/bitki
Bitkide Dane Sayısı	: 7,2-31,4 adet/bitki
100 Dane Ağırlığı	: 41,2 - 47,3 g
Tane Verimi	: 81,9-289,5 kg/da,

Eskişehir'de bulunan Tarım ve Köyşleri Bakanlığı'na bağlı Anadolu Tarımsal Araştırma Enstitüsünce geliştirilerek enstitü adına tescil ettirilen HİSAR Nohut çeşidi "Çeşit Devri ve İslahçı Hakkı" satışı ile 11.02.2009 tarihinde yapılan açık ihale usulü ile Uşak Pancar Ekicileri Kooperatifi'ne satılmıştır.

Leblebilik olarak tescil ettirilen HİSAR Nohut çeşidinin tohumluk üretimi, pazarlanması haklarının %5 Royalty (İslahçı Hakkı) üzerinden 2014 yılı sonuna kadar 5 yıl süreyle S.S. Uşak Pancar Ekicileri Kooperatifi'ne devredilmesi ve bu

kapsamda çeşide ait 82.000 kg tohum üretilmesi kararlaştırılmıştır. Konu ile ilgili sözleşme Enstitü Müdürü Yakup Karaman ile Kooperatif Müdürü Taner Taşpınar arasında imzalanmıştır.

Başta Denizli olmak üzere leblebilik nohuda olan talep dikkate alındığında, özellikle sözleşmeli ürün üretimi modeliyle çiftçilere bu çeşidin tohumluklarının satılması şeklinde bir yol izlenmesi, ayrıca bu çeşidin tohumluklarının komşu Pancar Kooperatiflerine ve dolayısıyla onların ortaklarına da satılması mümkün görülmektedir.

Dr. Noyan Kuşman *

Patates Tohumluğu

Patates üretiminde üretim amacı, çeşit seçimi ve agro teknolojik tercihleri etkileyen faktörler birbiri ile iç içedir. Ancak belli bir üretim amacına uygun olacak şekilde belirlenen çeşit ve üretim tercihleri ne kadar doğru tanımlansa da, patates üretiminin ana materyali olan ve kendi üretildiği ortamdaki doğrudan etkilenen tohumluk yumru, üretimin başarısını en yüksek oranda etkileyen faktördür. Bu nedenle patates tohumluk üretimi ve endüstrisi patates üretim sektörünün can damarı olmaktadır.

Patates üretimi geleneksel olarak tohumluk yumru kullanılarak yapılmaktadır. Vejetatif çoğaltım materyali olarak kullanılan tohumluk yumru biyolojik özelliğinin getirdiği avantaj ve dezavantajlara sahiptir. Bir gövde parçası olarak elde edildiği bitkinin tüm özelliklerini özdeş olarak taşıyan tohumluk yumru, üretildiği ortamdaki bütün vasıfları da beraberinde getirmektedir. Bu

nedenle, patates tohumluk üretiminin sağlığı ve sürekliliği diğer hiç bir türde görülmeyen özel üretim yeri ve tekniği tercihlerini gerektirmektedir.

Patates tohumluk üretim alanlarının ve bu alanlarda üretimi gerçekleştirecek kuruluşların uygun özellikler taşıması, patates tohumluk endüstrisinde hayati önem taşır. Patates tohumluk üretim alanı üretilen tohumluğun sağlığını olumsuz etkileyecek ve kontrol edilemez hiçbir özellik taşıyamamalıdır. Yani, patates tohumluk üretim alanı her hangi bir karantina hastalığı ile bulaşık olamaz, bu alana bulaşık kaynağı taşıyacak üretilere izin verilemez, bu alanda bulaşıklık kaynağının yayılmasına sebep olacak canlı veya cansız vektör dinamiklerine müsaade edilemez. Ancak bu özel olmazsa olmazların korunması ve denetlenmesi de özeldir ve patates tohumluk üretim bölgesinde bu amaçla örgütlenmiş patates

Patates tohumluk üretim alanı üretilen tohumluğun sağlığını olumsuz etkileyecek ve kontrol edilemez hiçbir özellik taşıyamamalıdır. Yani, patates tohumluk üretim alanı her hangi bir karantina hastalığı ile bulaşık olamaz, bu alana bulaşık kaynağı taşıyacak üretilere izin verilemez, bu alanda bulaşıklık kaynağının yayılmasına sebep olacak canlı veya cansız vektör dinamiklerine müsaade edilemez.

* Beta Ziraat ve Ticaret A.Ş. Genel Müdürü

tohumluk üreticilerinin kendilerinin de içinde yer alacağı sistemle hukuki yaptırımlara kavuşturulup, uygulanabilir. Bölgedeki üreticiye rağmen uygulamayı sürdürülebilir olarak değerlendirmek mümkün değildir.

Patates tohumluk üretiminin kaynağı olan temel tohumluk materyalinin sağlığı çiftçi ürününün kalitesini belirleyen bir diğer önemli etkidir. Bu nedenle tohumluk patates üretim programlarının başlangıç materyali tercihlerinin çok ciddi bir değerlendirme sonucunda tespiti ve kesinlikle güvenilir sistemlerden gelen materyallerin kullanılması bir zorunluluktur. Şu anda içinde yaşanan ve patates üretim sektörünün önemli yara aldığı karantina hastalıkları ile ilgili durumun hiçbir alanda ve hiçbir zamanda tekrarlanmaması için bu kaçınılmaz olmaktadır.

Patates tohumculuğunda tamamen kontrollü koşullarda sıfır bulaşıklık toleransı ile üretilen ve mini yumru olarak tanımlanan materyal ile yapılan üretim hem yüksek kaliteyi sağlamakta ve hem de ekonomik olarak büyük avantajları beraberinde getirmektedir. Kendi özel agronomik prensiplere sahip bu üretim tekniği ile çok daha az sayıda üretim çemberi kullanılarak üreticiye ulaşmak mümkündür. Bu özellik mini yumru kullanılarak yapılan üretimde yüksek kalitenin de fırsatı olmaktadır.

Tarımsal üretimlerde üretim yeri planlamalarının tekniğe uygunluğu ve bunun korunması çokluk yasa ile yapılsın istenir, ancak yasa sadece bir tarif edicidir ve üretim yerinin özelliklerinin sürdürülebilirliği ekonomi ile destekli bir oto kontrol sistemi ile olabilir.

Ayrıca tohumluk üretim alanının ekolojik sistemindeki mevsimsel değişiklikleri devamlı takip edebilecek teknik alt yapı ile donatılması ve bu teknik alt yapıdan elde edilen verileri uygulamaya aktaracak bilişim sisteminin oluşturulması bir gereklilik olmaktadır. Tarımsal üretimlerin tohumluk üretim fazında bu etkinlik sertifikasyon kuralları ve bu kurallarla bağlantılı destekleme politikaları ile sağlanabilir. Tohumluk materyalinin güvenilirliği sertifikasyon sisteminin etkinliği ile doğrudan ilişkilidir.

Türkiye artık kendi yüksek kademe patates tohumluk materyalini üretmek ve bu üretimi dış pazara göndermek niyetinde olmak zorundadır. Bunu gerçekleştirebilecek hem teknolojiye ve hem de uygun ekolojiye sahip olan ülkenin tek ihtiyacı insan ve sermaye kaynağına güvenerek ve güven vererek yatırıma yöneltecek sistemleri oluşturmasıdır. Ancak tohumluk sektöründe uluslararası ticarete soyunmanın da özel kuralları vardır. Her şeyden önce üretilen tohumluğun, güvenilirliği tescilli bir denetleme

mekanizmasından geçmiş olması ve bunun belgelenmesi gereklidir. Bu mekanizma uluslararası kurumlarca tüm kademeleri ile akredite edilmiş sertifikasyon sistemidir.

Tohumluk Kontrol ve Sertifikasyon sistemi kendi standartları ve yöntemleri olan bir kurumdur. Her tür özelinde farklı tarif ve kuralları olan bu kurumsal yapı sistemin sağlığını tür bazında uzmanlaşmış kadroları ile yürütmek durumundadır.

Kuralları tespitten uygulamaya kadar türe ait tüm endüstriler ile iç içe çalışmak zorunda olan bu özerk olması gerekli kurumun uygulamaları ancak kendi içinde özel bir sistem ile denetlenmelidir. Yeterli saha elemanları ve test alt yapısı ile donatılmış tür özelindeki kontrol sistemlerinin kendi içlerinde bile özerkliği söz konusu olmalıdır. Her türe ait üretim sektörünün kendisinin de sahteciliğe karşı korunmasını esas alan bu kontrol mekanizması verdiği belge ile risk yönetimine de güven verecek sorumluluğu taşımaktadır.

Dr. Yeter DEMİR*

Avrupa Birliği; gelişmekte olan ülkelerdeki düşük üretim maliyetleriyle rekabet edebilmek için gerekli katma değere ulaşmak adına Avrupalı çiftçilerin ürettikleri yiyecek ve içeceklerin kalitesini nasıl artıracıklarına ilişkin bir tartışma dönemi geçirmektedir.

AB UYUM SÜRESİNCE TÜRKİYE'DE TARIMSAL AR-GE FAALİYETLERİ

Bilimsel bilgilerin insanlık hizmetinde kullanıma yollarını ifade eden teknoloji, mal ve hizmetlerin üretiminde gerekli bilgi, beceri ve deneyimlerin tümünü kapsamaktadır. Teknolojik yenilikleri izlemek; ekonominin gelişimi ve işletmelerin verimlilikleri bakımından büyük önem taşımaktadır. Ülkemizde teknoloji üretme ve teknolojik yeniliklere uyum sağlama için çalışmalar ve uygulamalar yeterli düzeyde değildir. Ülkemizde gayrisafi milli hasıla (GSMH)'nın %0.3'ü araştırma ve geliştirme (Ar-Ge) çalışmalarına ayrılmaktadır. Bu açıdan Türkiye, gelişmekte olan ülkeler için belirlenen %1 oranına dahi ulaşamamıştır. Özellikle Ar-Ge çalışmalarının örgütlenmesindeki eksiklikler kuruluşlar arası eşgüdüm yoksunluğu gibi hususlarda gereksiz kaynak harcamasına yol açmaktadır. Önemli bir yatırım altyapısı olarak değerlendirilen Ar-Ge, yeni teknolojilerin kullanımını ve söz konusu teknolojilerin etkinliğini sağlayacak teknik elemanların da istihdamına aracı olan faaliyetler bütünüdür. Bu bağlamda teknolojik faaliyetlerin verimliliği artırdığının ve kalkınmaya ivme kazandırdığının fark edilmesi ve teknoloji odaklı ekonomik

teorilerin geliştirilmesi düşüncesi 1960'lı yıllara dayanmaktadır. Bu bağlamda, süreç içerisinde, bir bilim politikası alanı doğarak gelişmeye başlamış ve Avrupa ve ABD'de bu alanda çok sayıda araştırma merkezi kurularak faaliyete başlamıştır. Ülkemizde de 1964 yılında bu alanda Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) kurularak faaliyetlerine başlamıştır. AB müzakere sürecinde özellikle tarımsal sanayinin gelişimine önemli katkıda bulunacağına inanılan kurumun önemli rolleri sayesinde, girişimcilerin hem daha verimli çalışmak için kendi teknolojilerini üretmeleri, hem de destek alma sürecini profesyonel bir şekilde yaşayarak proje yapma kültürünü ve araştırma geliştirme faaliyetlerini başarılı bir şekilde geliştirecekleri beklenmektedir.

AB'NİN AR-GE FAALİYETLERİNE YAKLAŞIMI

Avrupa Birliği; gelişmekte olan ülkelerdeki düşük üretim maliyetleriyle rekabet edebilmek için gerekli katma değere ulaşmak adına Avrupalı çiftçilerin ürettikleri yiyecek ve içeceklerin kalitesini nasıl artıracıklarına ilişkin bir tartışma dönemi geçirmektedir.

* İller Bankası Genel Müdürlüğü

AB, küresel finans krizinin patlak vermesinden çok önce dikkat çektiği küresel gıda krizinin önlenmesine yönelik çalışmalarını halen başarılı bir şekilde sürdürmektedir. Bu çerçevede bir yandan tarımdaki rekabet unsurlarının şeffaflaşması ve üçüncü ülkelerle yapılan ticaret düzenlemelerinin gözden geçirilmesi üzerinde durulurken, bir yandan da tarım ürünlerinin sağlıklı ve hijyenik ortamlarda üretim ve dağıtımının yapılmasına önem verilip organik tarım teşvik edilmektedir.

AB, ABD ve Japonya ile rekabet edebilirliğini artırmak ve önemli bir küresel güç olabilmek adına, Mart 2000'de gerçekleşen Lizbon Zirvesi'nde önemli bir strateji belirlemiştir. Söz konusu stratejiye göre AB, küresel rekabette, 2010 yılında bilgiye dayalı en dinamik ve rekabet gücü en yüksek ekonomi olabilmeyi hedef olarak belirlemiştir. Bu bağlamda yine Mart 2002'de gerçekleştirilen Barcelona Zirvesi'nde, Avrupa'nın Ar-Ge performansının geliştirilmesi gereği vurgulanmış, GSYİH'dan araştırmalara ayrılacak oranın %3'e çıkarılması ve bu oranın 2/3'ünün özel sektör tarafından sağlanması hedeflenmiştir (Anonim, 2006:2).

TÜRKİYE'NİN TARIM ALANINDA AB' DEKİ YERİ

Birlik içerisinde de önemli bir tartışma konusu olması sebebiyle tarım sektörü Türkiye'nin AB'ye uyumu çerçevesinde en kapsamlı biçimde ele alınması gereken politika alanıdır. Topluluk müktesebatının hacim olarak önemli bir kısmını kapsayan bu alandaki oldukça geniş uygulamaların üstlenilmesi çok önemlidir. Türkiye'nin nihai hedefi Türk tarımının Avrupa Ortak Tarım Politikası'na tam uyumunun sağlanmasıdır. Ancak, Topluluk sistemine uygun yeterli bir altyapı oluşturulmadan, Ortak Tarım Politikasının Türkiye'de uygulanması mümkün olamayacaktır. Bu itibarla, uyumun aşamalı bir şekilde gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Türkiye'nin önündeki engellerin başında altyapı sorunu gelmektedir.

Altyapının geliştirilmesine ilişkin çalışmalar, Türkiye tarım sektörünün idari yapısından, üretim, tüketim, fiyat ve pazar politikalarına, verimlilik ve rekabetten, kırsal, bölgesel ve çevresel kalkınma politikalarına kadar geniş bir alanı içermektedir (Akaya, 2005:17). 2004 Temmuz'unda alınan DTÖ Cenevre Kararları sonrası ve AB'den müzakere tarihi alınmasının ardından

Türkiye'nin nihai hedefi Türk tarımının Avrupa Ortak Tarım Politikası'na tam uyumunun sağlanmasıdır. Ancak, Topluluk sistemine uygun yeterli bir altyapı oluşturulmadan, Ortak Tarım Politikasının Türkiye'de uygulanması mümkün olamayacaktır. Bu itibarla, uyumun aşamalı bir şekilde gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Türkiye'nin önündeki engellerin başında altyapı sorunu gelmektedir.

Türkiye'de tarım alanında köklü politika değişiklikleri yapılması gündeme gelmiştir. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nda yapılan ilk değerlendirmelerde, her iki süreç için de Türkiye'nin sonuçta kotalar üzerinden pazarlıklar yapacağı dikkate alınarak, "hassas" olarak nitelendirilen ürünlerin üretim miktarlarının yükseltilmesi gerektiği tespit edilmiştir. Özellikle hayvancılıkta Türkiye'nin rekabet gücünü artıracak politikaların uygulanması yönünde görüşler öne çıkmıştır.

AB'nin ülkemizin tarım kesimi ile ilgili ortaya koyduğu çeşitli stratejik belgeler bulunmaktadır. İlk belge 2006-2010 yıllarını kapsayan Tarım Stratejisi'dir. Burada DTÖ'nün "Yeşil Kutu" destekleri olarak adlandırıldığı tarım ürünleri üretim ve ticareti üzerinde direkt etkisi olmayan destekler öne çıkarılmaktadır. DTÖ bu desteklere bazı kriterler getirmekle birlikte dokunmamaktadır. Bunlar da; Genel Tarımsal Hizmet, Bölgesel ve Kırsal Kalkınma Destekleri, DGD ve Diğer Sosyal Destekler, Teknoloji ve Altyapı Destekleri, Hayvancılık Destekleri olarak adlandırılmaktadır. Stratejiyle yeşil kutu destekleri içinde yer alan DGD'nin payı %80'lerden %45'lere düşürülürken, bu destekler ABD ve Meksika'da olduğu gibi geniş bir ürün yelpazesine oturtularak sera, meyve ve sebze gibi dar alanlara farklı destekler verilmesi öngörülmüştür. İkinci strateji belgesi olarak Türkiye AB ile tarımda kota pazarlıklarının yoğunlaşacağı 2013 yılına yönelik "Hayvancılık Stratejisi" hazırlamıştır.

Pilot uygulaması Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde başlayacak ve daha sonra ülke çapına yaygınlaştırılacak proje ile 2005-2013 döneminde hayvancılık sektörüne belirli bir standart ve rekabet gücü kazandırılması öngörülmektedir. Ayrıca strateji ile hayvancılığın tarım içindeki payı yüzde 25'ten yüzde 38'e çıkarılarak, sektörün 2004 yılında yarattığı 9,6 milyar dolarlık katma değer 2013'te 16,4 milyar dolara çıkması hedeflenmektedir. Stratejinin hayata geçmesi durumunda 2013 yılında kilo başına piyasa fiyatı büyükbaşta 4,8 dolardan 4 dolara, küçükbaşta ise 5 dolardan 4 dolara düşmesi beklenmektedir. Toplam üretim değeri ise büyükbaşta 1,8 milyar dolardan 3,5 milyar dolara, küçükbaşta ise 1,1 milyar dolardan 2 milyar dolara yükselecektir. Ayrıca kişi başına kırmızı et tüketimi yıllık 10 kilogramdan 16 kilograma çıkacak, böylece hayvansal ürünlerde AB ile rekabet şansımız da aynı oranda artacaktır (Göker, 1998:7).

AB MÜZAKERESİ ÇERÇEVE PROGRAMLARININ AR-GE'YE KATKISI

AB üyeleri arasında işbirliğini geliştirmek, AB mevzuatının üyeler arasında uyumlaştırılmasını sağlamak gibi amaçlarla 1970 yılından itibaren Topluluk Programları adı altında başlayan destekler, 1984 yılından itibaren Çerçeve Programlar (ÇP) adıyla devam etmiştir. 1999'da Helsinki Zirvesiyle başlayan Türkiye'nin adaylık süreci ile ÇP'lara katılım da gündeme gelmiştir. Çerçeve Programları Avrupa Birliği'nin Ar-Ge hedefleri için uygun bir yapılanma olarak ortaya çıkmıştır. AB'nin araştırma ve teknoloji geliştirme alanında yürüttüğü Çerçeve Programlarından, Aralık 2002' de başlayan altıncısı, bu hedefe doğrudan katkıda bulunacak şekilde tasarlanmıştır. ÇP ise Avrupa'ya bu hedefe bir adım daha yaklaştırmak amacıyla şekillendirilmiştir.

Ar-Ge çalışmaları ancak potansiyellerin iyi değerlendirilmesi koşuluyla başarılı olabilecek faaliyetler olarak karşımıza çıkmaktadır. Ar-Ge için en önemli unsur olan her türlü finansal yapının kullanılması araştırmada liderliği taşıyan ABD, Japonya, Çin ve AB'nin hızına ulaşmada gerekli olacaktır. TÜİK'in ortaya koyduğu son araştırma sonuçları, hedeflenen araştırmacı sayısına ulaşıldığını ancak Ar-Ge harcamalarının halen düşük seviyede olduğunu göstermektedir. Bu durum dünyada istenen düzeye ulaşmamızı

engellemektedir. Türkiye'de bir politika olarak görülmesi gereken; mevcut araştırmacılarımızın desteklenmesi, zengin doğal potansiyelimizin verdiği fırsatların bilinmesi dolayısıyla iç kaynaklara ek olarak 7. Çerçeve Programından azami yararlanma yoluna gidilmesidir. Ar-Ge temeli olan her altyapı uzun vadeli başarıları ve sürdürülebilirliği beraberinde getirecektir (Anonim, 2006:6).

2007 yılında başlayan 7. ÇP AB bütçesi gereği 7 yıllıktır. 7. ÇP. Türkiye'nin de dahil olduğu 36 ülke ve 53,2 Milyar Avro'luk bütçesi ile dünyanın en büyük sivil Ar-Ge

Her iki sürecin aynı anda yaşanacağı dikkate alındığında Türkiye'nin en büyük endişesi, mevcut durumda gümrük duvarı ile koruduğu, yüksek maliyetle ürettiği ürünlerde ithalatçı durumuna düşme tehlikesi şeklinde karşımıza çıkabilir.

programıdır. Türkiye'nin katkı payı 423 milyon Avro'dur ve bunun bize geri dönüşümü ancak tüm sektörlerdeki Ar-Ge çalışanlarının yapacağı projelerle mümkündür.

SONUÇ

Tarım ülke ihtiyaçlarını karşılama ve ihracattaki önemi, hâlihazırda istihdamdaki büyük payı ve hızla artan nüfusun gelecekte beslenme ihtiyacının karşılanmasında tek alternatif olması nedenleriyle, ülkenin gündeminde ilk sıralarda yer almaktadır. Ülkemizin ekolojik özellikleri ile sosyal ve ekonomik yapısının gelişmiş ülkelerinkinden farklı olması, bu ülkelerden yapılacak teknoloji transferini sınırlamakta ve kendi şartlarımıza uyan teknolojilerin ülkemizde üretilmesini zorunlu kılmaktadır. Bu amaçla, kamu, üniversiteler ve özel sektöre ait araştırma kurumlarının eleman, altyapı, alet-ekipman, enformasyon malzemesi ile araştırmaya ayrılan kaynaklar bakımından güçlendirilmesi ve bunlar arasında ilişkilerin geliştirilerek müşterek çalışma imkanlarının ortaya konulması olmalıdır.

Önümüzdeki yıllar gerek Türkiye'nin tarım politikaları gerekse aktörleri için değişimin kaçınılmaz olduğunu gösterecek. Bir taraftan Dünya Ticaret Örgütü'nün (DTÖ) küresel bazda tarım ticaretini bozucu destekleri kaldırmasına yönelik yaptırımları, diğer taraftan AB'ye tarımda uyum sürecinde mevcut politikaların devamı durumunda Türkiye'nin rekabet gücü olmayan ürünlerde elini zayıflatacağıdır. Her iki sürecin aynı anda yaşanacağı dikkate alındığında Türkiye'nin en büyük endişesi, mevcut durumda gümrük duvarı ile koruduğu, yüksek maliyetle ürettiği ürünlerde ithalatçı durumuna düşme tehlikesi şeklinde karşımıza çıkabilir.

KAYNAKLAR

Anonim (2006). TÜBİTAK ve TOBB Avrupa Teknoloji Platformları Konferansı, Ankara Akaya F.(2005). AB Araştırma Geliştirme Faaliyetleri ve Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü, Tarımsal Araştırma Bülteni, Sayı:5 Göker, A. ve Dizdaroğlu N. (1996), Bilim ve Teknoloji Yönetim Sistemleri: Ülke Örnekleri ve Türkiye, Bilim ve Teknoloji Strateji ve Politika Çalışmaları, TÜBİTAK BTP 96/01, Mayıs

Gözen, A. (1997). From Green Revolution to Plant Biotechnology: Technological Change in the Agriculture of Turkey, University of Amsterdam. Göker, A. ve Özdemir M. (1998), "Tarım, Ormanlık ve Balıkçılığın Geliştirilmesi ile ilgili Kamu AR-GE Kuruluşlarının Yeniden Yapılandırılması İçin Model Önerisi", TÜBİTAK-BTP, Ocak, Ankara.

Tarım Sektörü 2008 DEĞERLENDİRMESİ

2008 yılı tarım sektörü için zor bir yıl oldu. 2008 yılı, kuraklık, petrol ve girdi fiyatlarındaki büyük artışlar, ürün fiyatlarındaki düşük seviye ve son olarak dünya çapında etkisini gösteren mali kriz faktörlerinden olumsuz etkilenen tarım sektörü için zor bir yıl oldu. Ancak geçen yılın şiddetli kuraklığı bu yıl yaşanmadığı için ürün rekoltelelerinde bir miktar artış görüldü.

Geçen yıl buğday üretimi bir önceki yıla göre %3,2 oranında artarak yaklaşık 17,8 milyon ton olarak gerçekleşti.

Mısır üretimi %20,9 oranında artarak yaklaşık 4,3 milyon ton, çeltik üretimi %17,6 oranında artarak yaklaşık 762 bin ton oldu. Arpa üretiminin %18,9 oranında azalarak yaklaşık 5,9 milyon ton olduğu tahmin ediliyor.

Baklagillerde ise en önemli azalma %78 oranı ile kırmızı mercimekte oldu. Güneydoğu Anadolu bölgesindeki şiddetli kuraklık bu düşüşte en önemli rolü oynadı. Yeşil mercimekte de %3'ün üzerinde bir azalma görüldü. Buna karşılık, kuru fasulyede %1,7, nohutta %6 oranında artış oldu.

Geçen yıl buğday üretimi her ne kadar tüketim düzeyini karşılayabilecek bir düzeyde ise de, buğday gibi önemli bir üründe Türkiye, "kritik eşik" üzerinde yer almaya devam etmektedir.

Patateste ise bir önceki yıl düzeyinde, yani 4,2 milyon ton civarında bir üretim olduğu tahmin ediliyor.

2008 üretimini olumsuz etkileyen faktörler

Geçen yıl buğday üretimi her ne kadar tüketim düzeyini karşılayabilecek bir düzeyde ise de, buğday gibi önemli bir üründe Türkiye, "kritik eşik" üzerinde yer almaya devam ediyor. Önümüzdeki yıllarda, üretimin 2007 yılında olduğu gibi tüketim düzeyinin altına düşmesi tehlikesi geçmiş değil.

Bu durumun iki ana nedeni var;

Bunlardan birincisi, yıllardır girdi/fiyat makasının üretici aleyhine açılması, bunun sonucu olarak da tarıma ayrılan kaynakların

yetersizliğinden ötürü teknolojik açıdan bir tıkanma yaşanması ve küçük üreticilerin yoğun biçimde tarım sektörünü terk etmesidir.

Türkiye'de tarımsal girdi enflasyonu %30'un üzerinde

Türkiye'de tarımsal girdi enflasyonu 2007 yılında %27, yani resmi genel enflasyon rakamınının 2,7 katıydı. 2008 yılında mazot ve gübrede yüzde yüze yaklaşan fiyat artışları göz önüne alındığında bu oranın %30'lara çıktığı hesaplanmaktadır. Buna karşılık tarımsal ürünlerin fiyatlarında en iyi koşullarda enflasyon oranında artış yapılmakta, birçok temel üründe ise fiyatlar yerinde saymakta hatta gerilemektedir.

AB-27

2008 yılı:

Toplam Bütçe Gelirleri: 120 milyar Avro
Tarım Bütçesi 45 milyar Avro (%38)
Tarım Nüfusu: 27 milyon (%5,8)
Tarımda Kişi Başı Destek: 1.800 Avro

2009 yılı tarım bütçesinde direkt tarımsal destekler 42,9 milyar Avro olarak belirlenmiştir. Kırsal kalkınma, çevre ve balıkçılık için de 14,6 milyar Avro ayrılmıştır. AB 27'nin toplam bütçe gelirlerinin 2009'da 120 milyar Avro'dan 116,7 milyar Avro'ya gerilediği, başka bir deyişle %3,3 azaldığı düşünüldüğünde AB'nin tarım bütçesinin söylenenlerin aksine küçülmeyip büyüdüğü gözlenmektedir.

Türkiye:

2008 yılı:

Toplam Bütçe Gelirleri: 217 milyar TL
Tarım Bütçesi: 5,4 milyar TL (%2,48)
Tarımsal Nüfus: 19 milyon (% 27)
Kişi Başına Destek: 284 TL (yaklaşık 178 Dolar)

2009 yılı toplam bütçe gelirleri 248 milyar 759 milyon TL olurken geçen yıl 5,4 milyar TL olan tarım destek bütçesi bu yıl 5,5 milyar TL olarak belirlenmiştir.

Başka bir deyişle Türkiye'de tarımsal desteklemeye ayrılan fon, ABD'nin ayırdığının yaklaşık 30'da biridir. ABD'nin tarım nüfusunun 6 milyon, Türkiye'nin ise 19 milyon olduğu düşünüldüğünde bu çelişki daha da keskin bir hale gelmektedir.

Aynı kıyaslamayı AB açısından yaptığımızda 1/20 oranını buluyoruz.

Geçen yıl 856 milyar 387 milyon TL olan GSYH'nin 2009 yılında 1 trilyon TL sını aşacağı düşünülürse, tarımsal desteklerin bütçedeki büyümenin çok gerisinde kaldığı görülebilir. Ayrılan bütçe, Tarım Yasası'nda öngörülen milli gelirin en az %1'ini oluşturma koşuluna da uymamakta, bu oranın neredeyse yarısına düşmektedir(%0,5). Bütçe gelirlerine oranlandığında tarımsal desteklemeler bütçenin %2'si civarındadır. Oysa AB'de bu oran %38'dir.

Bütçeden tarıma ayrılan pay Türkiye'de % 2'nin altında; AB'de ise %38

Bütçeden tarıma ayrılan kaynakların toplamı ise artmamakta ya da çok küçük boyutlarda artmaktadır. 2007 yılında bütçeden tarıma ayrılan destek miktarı 5,2 milyar TL idi; bu rakam 2008 yılında 5,4 milyar TL'ye çıktı. 2009 yılı için ise 5,5 milyar TL olarak belirlendi. Bu rakam, bütçenin yaklaşık %2,5'ini GSMH'nin ise %1'inden azını oluşturmaktadır. Oysa Tarım Kanunu'nun amir hükümlerine göre bu oran %1'in altına düşemez.

ABD, AB-27 ve Türkiye'nin 2008 ve 2009 Mali Yılı Tarımsal Bütçeleri ve Tarımsal Nüfusa Kişi Başına Düşen Destek Miktarları karşılaştırıldığında bu miktarın ne kadar yetersiz olduğu daha açık görülecektir:

ABD:

2008 yılı:

Toplam Bütçe Gelirleri: 2.662 milyar Dolar
Tarım Bütçesi: 90 milyar Dolar (%3,38)
Tarım Nüfusu: 6 milyon (%2)
Tarımda Kişi Başı Tarımsal Destek: 15.000 Dolar

2009 Tarım Bütçesi 95 milyar Dolar olarak belirlenmiştir. Bu rakam geçen yıla göre 5 milyar dolarlık bir artış öngörülmektedir.

Geçen yıl 856 milyar 387 milyon TL olan GSYH'nın 2009 yılında 1 trilyon TL'yi aşacağı düşünülürse, tarımsal desteklerin bütçedeki büyümenin çok gerisinde kaldığı görülebilir.

Bunun yanı sıra IMF ile yürütülen pazarlıklar sonucu bütçeden 3 milyar TL'lik bir kesinti yapılmıştır. Bu kesintinin, 761,7 milyon TL'lik bölümü DSI'den, yani tarımı yakından ilgilendiren sulama tesisleri için ayrılan yatırımlardan, 548,7 milyon TL'lik bölümü ise doğrudan tarım destekleme ödeneklerinden sağlanmıştır. Başka bir deyişle, yapılan 3 milyar TL'lik kesintinin, yaklaşık 1,3 milyarlık bölümü yani yarıya yakını tarıma ilişkin kalemlerden yapılmıştır. Tarımsal desteklemelerden yapılan 548,7 milyon TL'lik kesinti, toplam destekleme bütçesinin %10'luk bir bölümüne denk gelmektedir.

Tarımda kuraklık son yıllarda önemli bir risk oluşturuyor

Devlet Meteoroloji Genel Müdürlüğü'nün 2008 yılı değerlendirmesine göre, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin batısı ile doğusu, Doğu Anadolu Bölgesi'nin orta ve güneyi, İç Anadolu'nun orta kesimleri ile kuzeybatısı, güney ve kuzey kıyıları, kuzeydoğusu ile Aydın ve Afyon dışında Ege Bölgesi, Marmara Bölgesi'nin batısı, Akdeniz Bölgesi'nin kuzeybatısı ile Mersin, Adana ve Düzce çevreleri kurak geçmiştir. Sadece Iskenderun'un nemli geçtiği bu periyotta yurdumuzun diğer kesimleri kuraklık durumu bakımından normal civarında olmuştur.

Ülkemizde, çiftçi, kuraklık söz konusu olduğunda sigorta imkânından yararlanamamakta, devletin yaptığı kuraklık yardımı ise uğranılan zararı karşılamaktan uzak kalmaktadır. Yaşanılan iklim değişikliği süreci de dikkate alınarak ortaya çıkması muhtemel kuraklık ve sel gibi doğal afetlerin risk kapsamına alınarak, Tarım Sigortalarına dâhil edilmesi bu durumda büyük önem kazanmaktadır. Tarım sigortacılığını yürüten kurum (TARSİM) bu ölçüde büyük riski sigorta kurumlarının tek başına üstlenemeyeceğini, ancak devletin de

katılımıyla bir formül geliştirilebileceğini belirtmektedir.

Yine kuraklık, don, sel gibi doğal afetlerden zarar gören muhtaç çiftçilere tohumluk yardımı yapılmasını düzenleyen 5254 sayılı yasanın tarım sigortaları yasasının çıkarılacağı gerekçesiyle daha önceden yürürlükten kaldırılmış olması ve 2090 sayılı yasadaki faydalanma koşullarının ağırlığı nedeniyle, kuraklıktan zarar gören çiftçilerimiz, zararlarının karşılanmasında yasal açıdan da engellerle karşılaşmaktadır.

Bu durumun bir an önce düzeltilmesi gerekmektedir. 2090 sayılı yasanın kuraklığı da kapsayacak şekilde ve yararlanma koşulları kolaylaştırılmış olarak yeniden düzenlenmesi bu alandaki boşluğu geçici olarak bile olsa doldurabilecektir.

2008 yılında hayvancılık sektörü durumunu korudu

2007 yılında kırmızı et üretimi, 2006 yılına göre toplamda %31,54 oranında artarak 576 bin 841 tona ulaşmıştı. 2008 yılında yaklaşık bu miktarda bir üretim olduğu tahmin edilmektedir. Türkiye'de et tüketiminin 1,2 milyon ton civarında olduğu göz önüne alındığında, Türkiye'de tüketilen etin yaklaşık yarısının kayıt dışı olduğu görülmektedir.

Süt üretimi, 2008 yılında 12 milyon ton civarında gerçekleşmiştir. Bu miktarın %90'dan fazlası inek sütünden, kalan %10 ise koyun, keçi ve çok az manda sütünden sağlanmıştır. 1990 yılında yaklaşık 6 milyon olan sağılan inek sayısının, 2008 yılında 4 milyona düştüğü tahmin edilmektedir. Ancak daha verimli üretim yapıldığı için hayvan sayısında azalmaya rağmen üretim artmıştır.

Beyaz et üretimine geçtiğimiz yıllarda Kuş Gribi salgını büyük darbe vurmuştu. Sektör bu darbenin altından kalktı, ancak başta yem fiyatlarından kaynaklanan maliyetler üreticiyi zorlamaya devam ediyor. Beyaz et sektöründe maliyetin %70'ini yem, yemin %55'ini ise mısır oluşturuyor. Türkiye mısır üretiminde devamlı açık veriyor. Geçen yıl yem sanayiinde kullanılan soya, ayçiçeği küspesi, mısır ve soya fasulyesinin fiyatı %100'ün üzerinde artış gösterdi.

2007 yılında kırmızı et üretimi, 2006 yılına göre toplamda %31,54 oranında artarak 576 bin 841 tona ulaşmıştı. 2008 yılında yaklaşık bu miktarda bir üretim olduğu tahmin edilmektedir.

Yine yemde kullanılan soya fasulyesi ve soya küspesinin %90'dan fazlası ithal ediliyor. Geçen yıl mısır üretiminin iç tüketimi karşılayacak bir rakama yükselmesi bu tablonun daha da kötüye gitmesini önlemiştir.

2008 yılının 10 aylık döneminde 62.209 ton kanatlı eti ve ayağı ihracatı gerçekleştirildi. Bu rakam, 2007 yılının aynı dönemine göre %47'lik bir artış anlamına gelmektedir. İhraç edilen kanatlı eti ve ayağı değeri ise 2007 yılı 10 aylık dönemde 34.149.655 (FOB) ABD Doları iken 2008 yılı yine aynı dönemde %94 artarak 66.188.835 (FOB) ABD Doları olarak gerçekleşti.

Yumurtada ise, 2008 yılı 10 aylık dönemde 59.694 ton ihracat gerçekleştirildi ve 2008'in ilk 10 ayı itibarıyla 2007 yılı toplamında (12 ay) ihraç edilen yumurtaya göre %22'lik bir artış sağlandı. İhraç edilen yumurta değeri ise 2007 yılı 10 aylık dönemde 48.766.969 (FOB) ABD Doları iken 2008 yılı yine aynı dönemde %76 artarak 85.965.899 (FOB) ABD Doları olarak gerçekleşti.

Hayvancılık verilerindeki kısmi düzelme, ortalama tüketim düzeylerinde gelişmiş ülkeler ortalamasının çok altında kalmaya devam ettiğimiz gerçeğini ortadan kaldırmıyor. Türkiye olarak gelişmiş ülkelerin seviyesinin neredeyse 2/3 oranında ya da yarısı kadar daha az et ve süt tüketiyoruz. Gelişmiş ülkelerde kişi başına günlük 219 gram et, 950 gram süt tüketilirken, Türkiye'de 35,6 gram et, 465 gram süt tüketiliyor.

Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı 2013 yılı için 23 milyon ton süt üretimi öngörüyor. 2007 süt üretimimiz 12,3 milyon ton. Dolayısıyla 6 yıl içerisinde mevcut üretimimizi ikiye katlamamız gerekiyor. Yine 2013 yılında kişi başına sütte 250 kg., ette ise 16 kg. tüketim hedefleniyor. Halen bu rakamlar ette 12 kg., sütte ise yaklaşık 140 kg.

Meyve-sebze üretimi artıyor

TÜİK'in verilerine göre 2008 yılında sebze üretiminin %5,6 artarak yaklaşık 27,1 milyon ton olarak gerçekleştiği tahmin ediliyor. Sebze ürünleri alt gruplarında üretim miktarları incelendiğinde 2008 yılında yumru ve kök sebzelerin %5 meyvesi için yetiştirilen sebzelerin %5,9 ve başka yerde sınıflandırılmamış diğer sebzelerin %2,6 arttığı tahmin ediliyor.

Sebzeler grubunun önemli ürünlerinden domateste %9,8, salatalıkta %0,4, kuru soğanda %11,6, dolmalık biberde %4,2, sivri biberde %0,1, sakız kabakta %6,3, baş lahanada %4,6, taze fasulyede %6,6, kavunda %6,5, karpuzda %4,2 artış,

Turuncgil meyvelerden portakalda %0,1 azalış, mandalınada %0,7, limonda %2,9 artış oldu. Sert kabuklu meyvelerden fındıkta %44,3, Antepfıstığında %65,7'lik artış, cevizde ise %1'lik azalış gerçekleşti. Üzüm üretiminde %8,6, muz üretiminde %4,8 artış, incir üretiminin ise %1,1 azalma var. Yaş çay üretiminin bir önceki yıla göre %4 azalarak yaklaşık 1,1 milyon ton civarında gerçekleştiği tahmin ediliyor.

Geçen yıl meyve üretimindeki artışın iki temel nedeni var. Birincisi, zeytinde var yıl yaşandı. Bu nedenle %48'lik bir artış gözlemlendi. İkincisi, fındıkta geçen yıl oldukça yüksek bir verim elde edildi (%44) ama bu verim önceki yılın aşırı düşük rekoltesine göre hesaplandı. Geçmiş yılların

Türkiye'de kişi başına yılda 9 kilogram civarında yumurta tüketiliyor. Gelişmiş ülkelerde bu en az 12 kilogram. Türkiye'de tereyağı tüketimi kişi başına yılda 1,5 kilogram civarında. Avrupa Birliği'nin 25 ülkesinin ortalaması 4 kilogram. Yeni Zelanda'da 7,6, Avustralya'da 3,3, Rusya Federasyonu'nda 3 kilogram. İsviçre'de 5,9 kilogram. Kırmızı ette sadece büyükbaş küçükbaş hayvan eti tüketen Türkiye'de yıllık kişi başı tüketim 15 kilogram civarında. Gelişmiş ülkelerde bu rakam 54 kilogram.

havuçta %7,8, patlıcanda %6, pırasada %2,4, salçalık biberde %6,1, ıspanakta %5,7 azalma saptanmış durumda.

Meyve üretiminde ise 2008 yılında bir önceki yıla göre %10 civarında artış gözleniyor. Toplam üretim miktarı yaklaşık 15,8 milyon ton olarak tahmin ediliyor. Meyveler içinde önemli ürünlerin üretim miktarlarına bakıldığında, 2008 yılında bir önceki yıla göre elmanın %4, armudun %1, kayısının %27,8, eriğın %2,6, şeftalinin %1,9 ve zeytinin %48 arttığı, kirazın ise %12 azaldığı gözleniyor.

ortalamasına bakıldığında her iki üründe de ciddi bir artış olmadığı gözleniyor.

Rekolte tahminlerinin gerçekliği konusunda tartışılıyor. Örneğin, ABD Tarım Bakanlığı Dış Tarım Servisinin "Hububat: Dünya Piyasaları ve Ticaret" başlıklı raporunda Türkiye'deki üretim tahminleri de yer alıyor. Buna göre, Türkiye'nin 2008'de 8,6 milyon hektar alanda 16,5 milyon ton buğday ürettiği öngörülüyor. Bu rakam, TÜİK'in açıkladığı rakamın 1,3 milyon ton altında.

2008'in sonlarında başlayan küresel kriz tarımın önündeki en büyük tehdidi oluşturuyor. 2007 yılında hem Türkiye'de hem de dünyada tarımsal üretime en büyük darbeyi kuraklık vurmuştu. Kuraklık nedeniyle hemen tüm ürünlerde üretimde büyük düşüşler, fiyatlarda ise büyük yükseliş yaşanmıştı.

2008 yılında artan fiyatların da teşvikiyle üretime ağırlık verildi. Önemli bir kuraklık olmaması nedeniyle rekolteelerde önemli artışlar sağlandı. Ancak tam da bu dönemde ortaya çıkan küresel kriz nedeniyle talep düzeyinde önemli bir düşme gözlemlendi. Bu da hem tarımsal üretimle hem de tarımsal ürünlerin pazarlamasıyla uğraşan kesimin önemli bir zarara uğramasına yol açtı.

2008 yılında artan fiyatların da teşvikiyle üretime ağırlık verildi. Önemli bir kuraklık olmaması nedeniyle rekolteelerde önemli artışlar sağlandı. Ancak tam da bu dönemde ortaya çıkan küresel kriz nedeniyle talep düzeyinde önemli bir düşme gözlemlendi.

olmuştu. Ancak daha sonra oran birinci çeyrek için %4,2'ye ikinci çeyrek için %8,2'ye revize edilmiş ve yıl sonu itibarıyla yıllık %5,6'lık bir büyüme ilan edilmişti.

2006 yılında tarımda ilk 9 aylık dönem için %1,2 gerileme olduğu belirlenmiş, TÜİK'in yılın son çeyreğine ilişkin olarak açıkladığı %9,7'lik tarımsal büyüme oranı ile durum tersine çevrilerek %1,3 yıllık büyüme ilan edilmişti.

2007 yılına baktığımızda, tarım sektörünün ilk çeyrekte %2,9 oranında büyüdüğü ilan edilmiş, ancak yıl sonu itibarıyla tarım sektörünün %7,3 oranında küçüldüğü açıklanmıştı.

Türkiye açısından duruma bakıldığında, tam da geçen yıl üretim düzeyi artan meyve ve sebze gibi ihraç ettiğimiz tarımsal ürünlerde bu yıl önemli bir talep azalması ve fiyat düşmesi gözleniyor. Örneğin Kasım ayı itibarıyla ihracatımız, fındıkta %43, meyve ve sebze mamullerinde %22,35, zeytin ve zeytinyağında %14,51, tütünde %22,39, tarıma dayalı işlenmiş sanayi ürünlerinde %22,21 oranında geriledi.

2008 yılının ilk çeyreğine ilişkin büyüme rakamları TÜİK tarafından açıklandığında tarım kesimi büyük bir şaşkınlık yaşadı.

Rakamlara göre Tarım sektöründe yılın ilk çeyreğinde %5,6 oranında büyüme gerçekleşmişti. Haklı olarak bir "sürpriz" olarak nitelenen bu rakam, tarımsal büyüme oranlarında geçmişte karşılaşılan "sürprizlerle" kıyaslandığında aslında fazla şaşırtıcı değildi.

Örneğin ekonominin bütün olarak %7,6 oranında büyüdüğü performansı yüksek bir yıl olarak bilinen 2005'in tarım sektörü büyüme oranı birinci çeyrekte - %0,1 olarak açıklanmıştı. İkinci çeyrek için oran %0,1

Tarımsal büyümeye ilişkin rakamlarda yıl sonunda yapılan "revizyonlar" sonrasında ertesi yılın rakamları doğal olarak artı yönde çıksa da, yukarıdaki rakamların da gösterdiği gibi tarım sektörü yıllardır yapısal sorunlar yaşamakta ve küçülme eğilimi taşımaktadır.

Yine bir başka nokta, önemli bir kuraklık yaşanan ve üretim tahminleri itibarıyla kesinlikle saptanabilir olan geçen yıllık rakamlarda yılın ilk çeyreğinde %2,9'luk büyüme ilan edilmiş olmasıdır.

2006 yılında tarımda ilk 9 aylık dönem için %1,2 gerileme olduğu belirlenmiş, TÜİK'in yılın son çeyreğine ilişkin olarak açıkladığı %9,7'lik tarımsal büyüme oranı ile durum tersine çevrilerek %1,3 yıllık büyüme tahmin edilmişti.

Geçen yıl şiddetli kuraklık ortamında önce %2,9'luk büyüme ilan edilmesi, daha sonra bu rakamın yılın tümü itibarıyla %7,3'lük küçülmeye dönüştürülmesi, bu yıl da böyle bir tabloyla karşılaşabileceğimizi göstermektedir.

Nitekim tarımda 2008 yılının Haziran ayında yılın ilk çeyreği için açıklanan %5,6'lık büyüme, ikinci çeyrekte yapılan açıklama ile %2,6 olarak revize edildi. İkinci çeyrekte büyüme %1,2'lik daralmaya dönüştü. Bu daha sonra -%3,5 olarak revize edildi. Üçüncü çeyrekte yine %2,2 büyüme açıklandı. İlan edilen dokuz aylık büyüme oranı ise %0,7 oldu.

Yılın dördüncü çeyreğine ilişkin veriler halen açıklanmamışsa da bu çeyrekte büyüme rakamlarının dokuz aylık döneme göre kötüleşeceği üzerinde genel bir konsensus vardır. 2008 yılının son günlerinde gerçekleşen don olaylarının başta narenciye olmak üzere meyve ve sebze sektörü üretiminde daralma getireceği de görülmektedir. Hayvancılık alanında ise özellikle beyaz et üretimi krizden olumsuz etkilenmektedir. Dolayısıyla, tarımın 2008 yılında da küçüldüğünü söylemek yanlış olmaz. Bu öngörü gerçekleştiği takdirde tarım iki yıl üst üste küçülmüş olacaktır.

2009 yılından beklentileri ve alınması gereken önlemler

A. Kısa vadeli önlemler:

Ortaya çıkmış bulunan tablo göz önüne alındığında, Türkiye'nin bu yıl buğday ithal etmesi bir zorunluluk değildir. Ancak ürünün hemen tümüyle özel tüccar ve alıcıların elinde toplanmış bulunması spekülasyon

riskinin ortadan kalkmadığını göstermektedir. Yetkililerin spekülasyon olması durumunda ithalata başvurulacağı yönündeki açıklamaları da ikna edici değildir; çünkü uluslararası piyasalarda görülen buğday bulunmasını güçleştirmekte, hem de spekülasyon fiyat artışlarını körüklemektedir.

Nitekim bugün 400 Dolardan (FOB fiyatı) buğday ithal edilmeye kalkılsa bile, buğday için gümrük vergisinin %130 olması hesaba katıldığında, ithal buğdayın maliyeti gümrük vergisi dahil yaklaşık 1.000TL/tona gelmektedir. Başka bir deyişle, 1 milyon tonluk ithalatın ülkemize maliyeti yaklaşık 1 milyar TL olacaktır ki bu en iyimser rakamdır.

Bu durum karşısında, geçici olarak gümrük vergisinin indirilmesi ya da sıfırlanması gibi bir yola başvurulmaktadır; ancak bu da sonuçta vergi kaybına yol açmasının yanı sıra, kendi üreticimizden esirgediğimiz desteği başka ülkelerin çiftçilerine verme anlamına gelmektedir.

Krizle karşı önlemler

Önümüzdeki dönemde küresel krizin Türkiye'de bir reel sektör krizi olarak gerçekleşeceği düşünüldüğünde, mali yapısı en zayıf olan tarım sektörünün bu krizden en fazla etkilenen sektörlerin başında geleceği kuşkusuzdur. Özellikle banka ve kredi borçlarının ödenmesinde yaşanacak bir tıkanıklık, küçük ve orta çiftçiyi üretimden kopma noktasına getirebilecektir. Bu durum göz önüne alınarak krize karşı gerçekçi bir önlemler paketinin ivedilikle hazırlanması ve uygulanması gerekmektedir.

Bu paketin en önemli maddelerinden birinin çiftçi borçlarındaki tıkanıklığın giderilmesi noktasında yoğunlaşması bir zorunluluktur. Halen çiftçiye verilen kredilerin dönüşü diğer sektörlerle göre çok yüksektir. Bu da çiftçinin borcuna ne kadar sadık olduğunu göstermektedir. Ancak imkânların fazla zorlanması durumunda bu durumun tersine dönmesi ihtimali de mevcuttur. Bu noktada bankaların çiftçiyi olumsuz etkileyecek tutumlardan kaçınması hem çiftçinin hem de kendilerinin lehine olacaktır.

Unutulmamalıdır ki, mali sektör krizden halen çok fazla etkilenmediyse, bu kredi geri ödemelerinin bugüne kadar önemli ölçüde aksamamış olmasından dolayıdır. Bu durumu devam ettirecek önlemler, krize karşı alınabilecek en önemli önlemler olarak görülmelidir.

B. Uzun vadeli önlemler:

Türkiye, buğday üretiminde yıllardır, bir tıkanma noktasında bulunuyor. Bunun en önemli nedeni, çiftçiyi üretimden caydıran ve giderek toprağını terk etmek durumunda bırakan yüksek girdi fiyatları, düşük ürün fiyatları makası ile düşük verimliliklerdir. Bugün AB-27 ülkeleri ortalamasını alırsak buğday ekilen 1 Ha arazide ortalama verim 4,8 tondur. Türkiye'de ise bu rakam 2 tondur. Yine AB'de, buğday üreten ortalama bir işletmenin büyüklüğü 17,4 Ha iken Türkiye'de bu rakam 6,1 Ha'dır. Bu verimlilik düşüklüğü nedeniyle, ortalama bir işletme sahibinin bir yıl sonunda elde ettiği gelir, AB'de Türkiye'dekinin 6 katıdır.

Bu durumun nedenlerine bakıldığında ise Türkiye ile kıyasladığımız Avrupa ülkelerinde çiftçinin başta girdi destekleri olmak üzere önemli oranda devlet desteğinden yararlandığı, bu sayede birikim yaparak üretim teknolojilerini geliştirebildiği gözlenmektedir.

Bu çerçevede:

- a) Çiftçinin kullandığı girdilerin fiyatları destek ve sübvansiyon yoluyla düşürülmelidir.
- b) Tarım kesiminden başka kesimlere kaynak aktarmak ve bütçe açıklarını kapatmak amacıyla ürün fiyatlarının düşük tutulması uygulamasına son verilmelidir.
- c) İşletme büyüklükleri artırılmalı; bunun için arazi toplulaştırılması, kooperatifleşme ve yatırım teşviklerine ağırlık verilmelidir.
- d) DGD sosyal bir destek olarak görülmeli, üretime dayalı prim sistemi bugünkü yetersiz durumundan çıkarılarak geliştirilmelidir.
- e) Çiftçi alacakları gecikmeden ödenmelidir.
- f) Teknolojinin geliştirilmesine ağırlık

verilmeli, izlenen hububat politikalarında verimlilik ve kalitenin artırılması gözetilmelidir.

- g) Buğdayda sertifikalı tohum kullanılması sağlanmasına yönelik önlemler alınmalıdır.
- h) Üretime destek sağlayan kamu kuruluşları daha etkin hale getirilmelidir.
- i) Tarımsal araştırma ve geliştirme kuruluşları geliştirilmeli ve desteklenmelidir.
- j) Toprak analiz laboratuvarlarının sayısı artırılmalı ve toprak yapısına uygun gübre kullanımı teşvik edilmelidir. Bu husus, eğitim ve yayım faaliyetinin artırılmasının yanı sıra kimyevi gübre piyasasının etkin bir biçimde denetlenmesini zorunlu kılmaktadır.

Hayvancılık açısından alınması gereken önlemleri ise şöyle sıralayabiliriz:

Son yıllarda uygulanan et teşvik priminin yetersizliği üretimin artırılmasının önündeki en büyük engellerden biridir. Gelişmiş ülkelerdekini dört katına ulaşan girdi maliyetlerini azaltmak için yem bitkilerine verilen teşvik artırılmalı, hayvan yeminde kaliteli kaba yem oranı artırılmalıdır.

Hayvan hastalıkları ile mücadelede en etkin rolü Tarım ve Köyüşleri Bakanlığı oynamak durumundadır. Bu amaçla etkin bir mücadele stratejisi geliştirilmeli ve Veteriner Araştırma Enstitülerinin sayıları artırılırken, bu enstitülerin donanımları geliştirilmelidir.

Mera Kanunu'nun çıkarılması olumlu bir adımdır; ancak bu yasanın uygulanması önemlidir. Bu açıdan kararlı davranılmalıdır.

Hayvancılıkla uğraşan üretici kuruluşları ve kooperatiflerinin örgütlülüğünün geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için gerekli önlemler alınmalıdır.

Büyükbaş hayvancılığın desteklenmesi amacıyla çıkarılan 2000/467 Sayılı Hayvancılığın Desteklenmesi Hakkındaki Bakanlar Kurulu Kararı genişletilmeli ve 2005 yılında süresi dolan uygulama sürekli hale getirilmelidir.

Hayvan varlığımızın kayıt altına alınması çabaları hızlandırılmalı ve kaçakçılıkla mücadelede daha etkin yöntemler bulunmalıdır. Bu mücadele sırasında üreticilerimizin desteğini alacak önlemler geliştirilmelidir.

Kaynak: <http://www.ziraatcilerderneği.org.tr>

Dünya Hububat Durumu

Mart 2009

2008/09 Sezonu Arz ve Talep Durumu: Uluslararası Hububat Konseyi (IGC), 26 Mart 2009 tarihli son raporunda; 2007/08 sezonunda 1,687 milyon ton düzeyde gerçekleştiğini tahmin ettiği dünya hububat üretiminin Temmuz 2008/Haziran 2009 sezonunda, Şubat ayında öngörülenden 2 milyon ton ve 2007'den 98 milyon ton fazla, rekor 1,785 milyon ton düzeyde gerçekleşeceğini öngörmektedir.

IGC; 2007/08 sezonunda 1,682 milyon ton düzeyde tahmin ettiği küresel hububat tüketiminin, Temmuz 2008/Haziran 2009 sezonunda, Şubat ayında öngörülenden 2

milyon ton düşük ancak 2007'den 39 milyon ton fazla, 1,721 milyon ton olarak öngörmektedir.

IGC, 2007/08 sezonunda 239 milyon ton düzeyde gerçekleştiğini tahmin ettiği küresel hububat ticaretinin, Temmuz 2008/Haziran 2009 sezonunda, Şubat ayında öngörülenden 1 milyon ton yüksek ancak 2007'den 12 milyon ton az, 227 milyon ton düzeyinde gerçekleşeceğini öngörmektedir.

IGC, 2007/08 sezonunda 280 milyon ton miktarda gerçekleştiğini tahmin ettiği

dünya dönem sonu hububat stoklarının 2008/09 sezonu sonunda, Şubat ayında öngörülenden 5 milyon ton ve 2007'den 64 milyon ton fazla miktarda 344 milyon ton düzeyinde gerçekleşeceğini öngörmektedir.

Konsey, beş başlıca ihracatçı ülkenin (AB, ABD, Arjantin, Avustralya, Kanada) 2007/08'de 91 milyon ton olarak tahmin edilen toplam stoklarının, 2008/09 sezonu sonunda, 2007'den 32 milyon ton fazla, 123 milyon ton düzeyinde olmasını beklemektedir.

2009/10 Sezonu Arz ve Talep Durumu Uluslararası Hububat Konseyi, IGC, 26 Mart 2009 tarihli son raporunda; 2008/09 sezonunda 1,785 milyon ton düzeyde gerçekleşeceğini tahmin ettiği dünya hububat üretiminin Temmuz 2009/Haziran 2010 sezonunda, ikinci en yüksek değer olarak 1,785 milyon ton düzeyde gerçekleşeceğini öngörmektedir. Konsey; başlangıç öngörülerinin, üretimde öngörülen azalmalara karşın, 2009/10 sezonundaki küresel hububat mevcudiyetinin bir önceki sezonunki ile benzer olabileceğini gösterdiğini belirtmiştir. Bununla birlikte, hububat ekimlerinin az da olsa, düşmesinin beklendiği (kısmen yağlı tohumlar ile değişim nedeniyle) ve verimlerin geçen yılın çok yüksek düzeylerine benzer olamayabileceği ifade edilmiştir.

IGC; birçok ülkedeki finansal ve ekonomik zorluklar nedeniyle, özellikle hayvan yeminde olmak üzere, hububat talebinde, zayıflamanın bazı göstergelerinin var olduğunu, ancak endüstriyel kullanımın daha da artmasının beklendiği açıklamıştır.

Konsey; yüksek devir stoklarının, üretimdeki 2008/09'da olduğundan 60 milyon tonluk düşmeyi dengeleyeceği ve hububat arzını tüm zamanların en yüksek düzeyinde koruyacağı yorumunu yapmıştır.

Kaynak:
Prof. Dr. M. Hikmet BOYACIOĞLU
İstanbul Teknik Üniversitesi, Gıda Mühendisliği
Bölümü

Yeşil renkli alan ve noktalar, Avrupa'da genetiği değiştirilmiş organizmaların (GDO) tarımına izin verilmeyen bölgeleri gösteriyor.

AVRUPA'NIN GENETİK BOŞLUĞU

Genetiği değiştirilmiş organizmalara (GDO) gösterdiği direnç, üreticiler ve araştırmacılar üzerinde etkisini göstermeye başladı. Almanya'nın Baden-Württemberg bölgesinde bulunan Nürtingen-Geislingen Üniversitesi'nde sürdürülen GDO mısır çalışmaları, ürünlerin ekili olduğu alanların aktivistlerce işgali ve halktan gelen yoğun baskı üzerine durduruldu. Yerli halkın eylemcilere yemek ve battaniye götürmesi, "Monsanto Üniversitesi" olarak adlandırılan Nürtingen-Geislingen'in rektörünü söz konusu kararı almaya mecbur etti. Çalışmaları durduran diğer üniversite ise Max Planck Bitki Üretim Araştırma Enstitüsü. Enstitüde görevli araştırmacılardan Heinz Saendler'a göre "Almanya'da sürdürülen GDO tohum araştırmalarının geleceği karanlık."

Avrupa'daki GDO tarım ürünlerine ilişkin denemelerin üçte biri Almanya'da gerçekleştiriliyor. Ülkede, GDO karşıtlarının çabaları etkili olsa da genel durum çok umut verici değil. Çünkü gıda devlerinin baskısı, GDO karşıtı mevcut yasaların hayata geçmesini zorlaştırıyor. Yasalar, yeni uygulamalarla deliniyor. Üreticilerin yasalar tarafından kollandığı bir sistemde sivil itaatsizliğin çok daha sıkı biçimde örgütlenmesi, ısrarcı ve uyanık olması gerekiyor.

Avrupa'nın en büyük mısır üreticisi Fransa, geçici bir süreliğine GDO tohum ekimini durdurdu. Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy'nin girişimiyle çevre sorunları üzerine, 2007 Ekim'inde düzenlenen "Grenelle de L'environnement" toplantısının

sonunda alınan bu şaşırtıcı kararın yanı sıra, biyoteknoloji araştırmalarına 45 milyon avro ayrılacağı açıklandı. GDO karşıtı gözükken benzer durdurma talepleri İtalya, Avusturya ve Almanya'dan da geldi. Söz gelimi Avusturya hükümeti, Monsanto'nun ürettiği MON 810 GDO mısırın ve Bayer'in ürettiği T25 GDO mısırın ekimini yasakladı.

Aslında Avrupa, tüm dünyadaki GDO ürün ekiminin çok küçük bir yüzdesini gerçekleştiriyor. ISAAA (International Service for the Acquisition of Agri-Biotechnology Applications) verilerine göre tarımsal ticari GDO üretiminin %96'sı (ABD %59, Arjantin %20, Kanada %7, Brezilya %6 ve Çin %4 olmak üzere) beş ülkede sürdürülüyor. Avrupa'daki GDO üretimi ise İspanya, Romanya, Almanya ve Fransa arasında paylaşılıyor.

Avrupa Birliği ülkeleri, Avrupa Besin Güvenliği Ajansı'nın (EFSA) kullandığı değerlendirme yöntemlerinin gözden geçirilmesi ve revize edilmesini talep ediyor.

Araştırma enstitülerinde de benzer eğilimler var; birinci nesil GD tarım ürünler giderek rafa kaldırılıyor. Nitekim Ulusal Fransız Tarım

Avrupa'nın en büyük mısır üreticisi Fransa, geçici bir süreliğine GDO tohum ekimini durdurdu. GDO karşıtı benzer durdurma talepleri İtalya, Avusturya ve Almanya'dan da geldi. Söz gelimi Avusturya hükümeti, Monsanto'nun ürettiği MON 810 GDO mısırın ve Bayer'in ürettiği T25 GDO mısırın ekimini yasakladı.

Araştırma Enstitüsü (INRA), ırk ve genetik çeşitliliğin korunması için, yeni nesil tohumların üretiminde kullanılan "ebeveyn tohumların işaretlenmesi" yönteminin (marker-assisted selection) uygulanacağını açıkladı. Bu örnekler bakıldığında, Avrupa Komisyonu'nun GDO'lara karşı sivil eylemleri ve tepkileri dikkate aldığı düşünülebilir. Fakat tablonun geneline bakıldığında, durumun çok daha farklı olduğu görülüyor.

Kamuoyu araştırmaları, Avrupa'daki tüketicilerin %40'ının GDO ürünlere karşı olduğunu ortaya koyuyor. Oysa dört yıl öncesinde bu oran, %70'ler civarında seyrediyordu. Görünen o ki, muhalif seslerdeki artışa rağmen Avrupalı tüketici GDO ürünlerini mutfağında görmekten her geçen gün daha az rahatsız oluyor.

Peki, bu ürünlere kısıtlama getirilmesine rağmen tüketim nasıl oluyor da artıyor? Politikaacılar, gerçekten de toplumsal muhalefete kulak veriyor mu?

Avrupa Komisyonu'nun GDO ürünlere karşı gösterdiği muhalefet, işin sanayi boyutunu da yansıtmıyor. Dünyanın en büyük altı tohum firmasından dördü Avrupa menşeli. İsviçreli Syngenta ve Alman kökenli Bayer CropSciences'ın yanına çok yakında Fransız Vilmorin ve Alman KWS de eklenecek.

Ekim yasak, satış serbest

Avrupa Komisyonu'nun genel temayülü birinci nesil GDO ürün ekiminin engellenmesi, fakat satışının serbest bırakılması yönünde. Nitekim komisyon, Avusturya'nın GDO ürünlerin ekimini durdurma kararına karşı gelmedi. Fakat aynı hükümetin satışları durdurma kararını engelledi. Benzer şekilde Avrupa Çevre Komisyonu'ndan Stavros Dimas, komisyona sunduğu son öneride dünyanın en büyük on üreticisi içinde yer alan Syngenta ve Dupont şirketlerinin ürettiği GDO mısırların ekilmemesini talep etti. Fakat o da, söz konusu tohumların satışının engellenmesini istemedi.

Monsanto ve muadili gıda tekellerinin agresif uygulamalarından ve yarattığı mecburiyetlerden kaçınan Avrupa Komisyonu aslında, yeni nesil GDO tohumlara yatırım yapan Avrupalı tohum şirketlerine yer açmaya çalışıyor. Zombi tohumlar (filizlenmeyi durduran ve belirli koşullarda harekete geçiren bir gene sahip tohumlar) veya Exorcist teknolojisiyle (tohumun çiçeklenme aşamasından evvel eklenen gen geri çıkarılabiliyor, böylece besin haline gelen tohum 'GDO değildir' şeklinde etiketlenebiliyor) üretilen tohumların çevreyle uyumlu olduğu ve doğal tohumlarla birlikte ekilebileceği ileri sürülüyor.

"Tüketici, ne yediğini bilmesede olur"

İthalatına izin verilen GDO ürünlerin başında hayvan yemi olarak kullanılan tohumlar (nasıl olsa tohumu yiyen hayvanın tüketicisine bundan bahsetmek gerekmiyor) ve endüstriyel amaçlara (biyoyakıt gibi) hizmet eden tohumlar geliyor.

Tüketicinin reddettiği ürün yelpazesinin neyle doldurulacağı meselesine gelince... Gen ekleme-çıkarma yöntemlerinin dışında kalan, aslında DNA'ya müdahale anlamına gelen, fakat "geleneksel bitki üretim yöntemleri" kategorisinden her ne hikmetse çıkartılmamış olan birçok yeni biyoteknoloji yöntemi mevcut. (Mutagenез ve füzyon, bu

yöntemlerden sadece ikisi.) Denetim zorunluluğu, ticaret, ekim ve etiketleme özel şartlar gerektirmeyen bu yöntemler, GDO'lara ilişkin tanımlamalardan sıyrıldığı için GDO'dan kaçınan tüketicinin midesine rahatlıkla indirilebiliyor.

Uluslararası şirketler, tüketicinin mutfağına, yerel üretici için sağlanan haklardan faydalanarak giriyor. Çünkü yukarıda bahsettiğimiz, tohumların genleriyle oynanmasına imkân veren tekniklerle yetiştirilen tarım ürünleri, PBR (Bitki Üreticileri Hakları) yasasına göre geleneksel üretimle aynı kefeye konuyor.

Gelgelelim, PBR mevzuatına dahil olmak, büyük üreticilerin çok önemli bir eşiği daha aşmasına olanak veriyor. Mevcut patent yasası, tüketicinin, bitkinin üretiminde kullanılan yöntemden haberdar edilmesini zorunlu kılıyor. Oysa PBR kapsamında üretim yapan yerel üreticiler, bu zorunluluktan muaf tutuluyor. Uluslararası şirketlerin PBR'ye dahil olması, onları, tüketiciye açıklama yapma zorunluluğundan da kurtarıyor. Üretim yöntemi veya kullanılan varyetenin nereden geldiği gibi bilgileri vermek durumunda kalmıyor.

Şirketlerin niyeti başka

Avrupa kamuoyunun GDO ürünlere karşı gösterdiği muhalefet, işin sanayi boyutunu da yansıtmıyor. Dünyanın en büyük altı tohum firmasından dördü Avrupa menşeli. İsviçreli Syngenta ve Alman kökenli Bayer CropSciences'ın GDO sanayindeki varlığı, GDO tohum piyasasına hükmeden ABD'li Monsanto ve DuPont kadar eskiye dayanıyor. Amerika'nın yeni rakipleri olarak ortaya çıkan ve GDO piyasasının genişlemesi için lobi faaliyetlerini aralıksız sürdüren bu

şirketlere çok yakında Fransız Vilmorin ve Alman KWS de eklenecek. Birinci nesil GDO tohumların rafa kaldırılmasını fırsat bilerek GDO piyasasına yeni ürün ve teknolojilerle girmeye hazırlanan bu şirketlerden Vilmorin, Türkiye'yi özellikle ilgilendiriyor.

Gıda devi Limagrain Group tarafından kontrol edilen Vilmorin, GDO araştırmalarını, maliyetin daha düşük, düzenlemelerin daha gevşek ve muhalefetin daha az olduğu Kuzey Amerika ve İsrail'de gerçekleştiriyor. İsrail'de Sanayi Bakanlığı tarafından desteklenen GDO araştırma projelerinde Vilmorin'e aracılık eden kuruluş, ortaklık kurduğu Hazera Genetics adında bir biyoteknoloji firması.

Türkiye'yi doğrudan ilgilendiren bölüme gelince: Hazera'nın Türkiye temsilcisi Hazera Tohumculuk bu günlerde Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi ile ortaklaşa bir proje düzenliyor. Hazera Trophy başlığını taşıyan projede, Türkiye'deki tüm ziraat fakültesi öğrencilerine ellerindeki yerel tohumları, her türlü bilgiyi içeren bir rapor eşliğinde kendileriyle paylaşmaları çağrısı yapılıyor. Karşılığında verilecek bilgisayarlardan, beş yıldızlı otel tatillerinden bahsedilmiş fakat bu tohumların ne amaçla, sebze tohumunda 345 milyon avro satış ciroyla dünya ikincisi Vilmorin'e teslim edildiği belirtilmiş değil. Oysa tahmin etmek de çok güç değil...

Kaynak; <http://www.medyakronik.com>

TARIMSAL YAYIM ve DANIŞMANLIK HİZMETLERİ SEKTÖRE NE GETİRECEK

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından hazırlanarak 08.09.2006 tarihinde resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren, Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmelik" ile tarımsal yayım sistemine yeni bir geleceğin, tarım sektöründe yeni iletişim ve bilgi teknolojilerinin kullanımının yaygınlaştırılmasına önem veriliyor.

Daha önce sadece kamu tarafından yapılan tarımsal yayımı çoğulcu hale getirilerek, çiftçilerin bilgi kaynaklarının çeşitlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda yönetmelik çerçevesinde Tarımsal Danışmanlık hizmeti sunacak kişilerin mesleklerinin gerektirdiği niteliklere kavuşturulması ve böylece hizmetin kalitesinin artırılması amacıyla kamu dışında çalışan Ziraat Teknisyen ve Teknikerleri, Ziraat Mühendisi, Veteriner Hekimler Tarım Danışmanlık sertifika eğitimini vermek üzere Ziraat Mühendisleri ve Veteriner Hekimler Odası ve Ziraatçılar Derneği eğitim verebilmektedir.

Söz konusu eğitim, Eğitim Merkezlerinde Tarımsal Yayım ve Politika alanında en az doktora yapmış kişiler ile Yetkili Eğiticiler tarafından verilmekte olup 3 hafta devam

etmektedir. Eğitimlere en fazla 25 kişi katılabilmektedir. Eğitim sonrası yapılacak olan sınavda başarılı olmaları durumunda Bakanlık tarafından danışmanlık sertifikası verilmektedir.

Bildiği üzere; Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Tarım İl ve İlçe Müdürlükleri tarafından kırsal alanda yaşayan insanlarımızın yaşam standartlarını yükseltmek, tarım sektörünün ekonomiye olan katkısını artırmak ve modern teknolojinin tarımsal üretim sürecine dahil edilmesini sağlamak üzere Cumhuriyetin kuruluşundan beri çiftçi eğitimi ve yayım hizmetlerini sürdürmekte idi.

Son yıllarda yaşanan gelişmelerin, tüm tarım sektörü ve tarımsal yayım hizmetlerini bir dönüm noktasına getirdiğini, değişen koşulların tarımsal yayım hizmetlerinin yapısının değiştirilmesi zorunluluğunu da beraberinde getirdiğini, bu bağlamda dünyadaki gelişmeler doğrultusunda Tarım Bakanlığı tarafından Tarımsal yayım ve danışmanlık hizmetleri stratejisini belirlediğini "Belirlenen bu stratejiden hareketle, 5488 Sayılı Tarım Kanunu'na; çiftçi eğitimi ve yayım faaliyetlerinde sivil toplum örgütleri, özel sektör kuruluşları ve serbest danışmanların görev almasını sağlamak için gerekli düzenlemeler yapılmıştır."

Yönetmeliğin temel amacı; ülkemizin tarımsal yayım sistemine yeni bir açılım getirmektir. Şimdiye kadar ağırlıklı Bakanlığımız tarafından yürütülen yayım hizmetlerine, belirlenen kurallar çerçevesinde hizmet sunacak yeni aktörlerin (özel danışmanlık hizmeti veren kişi ve kuruluşlar) katılımı ile çiftçilerimizin bilgi kaynaklarının çeşitlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Tarımsal Yayım ve Danışmanlık hizmetlerinin düzenlenmesi ile Sertifikalı Danışmanlık sisteminin getireceği yenilikler ise;

Tarım Bakanlığı tarafından, belirlenecek faaliyet konularında ve bölgelerde yönetmelik kapsamında yetkilendirilmiş ve sertifikalandırılmış tarımsal danışmanlık hizmeti verecek kişi ve kuruluşlardan tarımsal danışmanlık hizmetini satın alabileceğini bu da tarımsal alanda yayımın özelleştirilmesi anlamına geldiğini, böylelikle Bakanlığımızın bu alandaki yükünün azaltılmış olacağı aşikardır.

Çiftçiye bilgi sunan tüm kişi ve kuruluşlar kayıt altına alınacaktır. Böylece, yetkili olmayan kişilerin danışmanlık hizmeti sunmaları engellenecektir. Ayrıca, sistemde yer alacak tüm kişi ve kuruluşlar izlenecek, değerlendirilecek, denetlenecek ve gerektiğinde cezalandırılacaktır.

Yönetmelik çerçevesinde yetkilendirilecek olan tarımsal danışmanlık kuruluşları, kendi nam ve hesabına çalışan tarım danışmanları, çiftçilerin üretimlerinin her aşamasında göreviyle ilgili konularda tarımsal işletme sahiplerine gerekli bilgi ve becerileri kazandırmak, ilgili mevzuata göre tarımsal uygulamalar yapmak, çiftçilerin üretimlerinin her aşamasını kayıt altına almaları sağlanacak, bu sayede de tarımsal ürünlerimizin kalitesi artacak, standartları yükselecek ve ihracat imkânı artacaktır.

Bitkisel ve hayvansal üretime yönelik sürdürülebilir üretim teknikleri konusunda her türlü bilgi ve yeni teknolojinin hedef kitleye ulaştırılmasını sağlamak,

Çevrenin, doğal kaynakların ve biyolojik çeşitliliğin korunması için tarımsal işletme sahiplerini ve hedef kitleyi bilgilendirmek,

Tarımsal işletmelerin daha rekabetçi bir yapıya kavuşturulması ve etkin bir şekilde ürün ve hizmet pazarına yönelmelerine katkıda bulunmak,

Tarımda çalışan çiftçilerin mesleklerini daha iyi yapmaları için, gerekli kişisel gelişim ve girişimcilik eğitimleri yaparak öz güvenlerine kavuşmalarını sağlamak,

Üretici örgütlenmesi konusunda çalışmalar yapmak, görevleri olacaktır.

Danışmanlar, sözleşme yaptıkları kişi ve kuruluşların tüm üretimlerinden sorumlu olacaklar, çıkabilecek olumsuzluklardan ürün sahibi ile birlikte sorumlu tutulacaklardır.

TARIMSAL YAYIM VE DANIŞMANLIK EĞİTİMİ

EĞİTİM KAPSAMINDA YER ALACAK KONULAR ve SÜRELERİ

KİŞİSEL GELİŞİM

DERSİN KONUSU	DERSİN SÜRESİ SAAT	UYGULAMA SÜRESİ SAAT	TOPLAM SÜRE SAAT
İletişim Teknikleri	6	2	8
Beden Dili	3	-	3
Sunuş Teknikleri	3	2	5
Gruplarla Çalışma Teknikleri (Moderasyon)	6	2	8
Uyuşmazlık (Çatışma) Yönetimi	4	-	4
Motivasyon Teknikleri	3	1	4
Yeniliklerin Yayılması	4	-	4
Yetişkin Eğitimi	6	2	8
	35	9	44

YAYIM / DANIŞMANLIK METODOLOJİSİ

DERSİN KONUSU	DERSİN SÜRESİ SAAT	UYGULAMA SÜRESİ SAAT	TOPLAM SÜRE SAAT
Kırsal Sosyoloji	2	-	2
Tarımsal Yayın/Danışmanlık Kavramı ve Felsefesi	3	-	3
Dünya ve AB Ülkelerinde Tarımsal Danışmanlık	3	-	3
Yönetmeliğin Anlatılması	4	-	4
Grup Yayım / Danışmanlık Metotları	7	3	10
Bireysel Yayım / Danışmanlık Metotları	4	2	6
Kitle Yayım / Danışmanlık Metotları	2	2	4
Tarımsal Danışmanlık Faaliyetlerinde Uygun Amaç ve Metot Seçimi	4	-	4
Tarımsal Danışmanlık Sözleşmeli Çiftçilere ait mevcut durum Analizi	4	-	4
Tarımsal Yayımında Hedef Yönelik Programlama	8	8	16
Proje Yönetimi	4	-	4
İzleme ve Değerlendirme	4	-	4
Bakanlığın Genel Müdürlükleri Daire Başkanlıklarının Görevleri	8	-	8
Sınav	4	-	4
	61	15	76

Özel Tarımsal Yayım

Ülkemizde Tarımsal Yayım Tarım Bakanlığı'nca yürütülmektedir. Tarımsal teknolojinin haberleşme teknikleri kullanılarak üreticiye aktarılması şeklinde tarif edilen Tarım Bakanlığı'nın bu görevi bazı zaman kesitlerinde ve bazı bölgelerde oldukça başarılı uyguladığı görülmektedir. Ancak haberleşmede kaynak ve alıcı arasındaki empatik ilişki tanımlarında ve haberleşmenin gerçekleştirildiği ortam ile haberleşme kanalının etkili kullanımında yapılan hata ve eksiklikler nedeniyle tarımsal yayım, gerçek bir profesyonel anlayışa istenen ölçüde kavuşamamıştır. Önce alet, makine, gübre ve tarımsal ilaç ve daha sonra tohum tedariki olarak özel sektörün tarımsal girdi temini işlevini üstlenmesi ile

Çiftçimizin serada ürün yetiştiricisi, patates tohumcusu, karanfil üreticisi, süt hayvancılığı işletmecisi, mantar yetiştiricisi gibi belgelerin bir veya birkaçı ile donatılarak akredite olması onları hem onurlandıracak hem de tarımsal yapının temelden şekillenerek gelişmeye esas niteliklere kavuşmasını sağlayacak bir model tesis edilecektir.

bu sektörlerde tarımsal yayım hizmeti benzeri uygulamalar görülmüştür. Ancak bu uygulamalar daha çok pazarlanan ürünün reklamına ve tanıtımına yönelik olmaktan öteye gidememiş hatta bazen rekabet kurallarını hiçe sayan yaklaşımlarla maksatlı bilgilendirmelere de rastlanılmıştır.

Temel eğitim bir sosyal devlet yükümlülüğüdür ancak kişinin kendine yatırımı olarak da tarif edilebilecek profesyonellik eğitimi karşılıklı bir biçimde verilen bir hizmet olmaktadır. Profesyonellik talep edilen bir niteliktir ve artı değerler kazanarak farklı olmayı amaçlar. Bu nedenle de bedeli vardır. Farklı olmayı niyet etmek bir rekabet ortamına girmek

demektir ve de doğru kurallarla rekabet her anlamda gelişmenin temelidir. Zaten rekabet olmadan profesyonellik olmaz ve karşılığı bir biçimde ödenmeden elde edilenin de değeri olmaz.

Aynı yargı ve kavramlar tarımsal yayıma uyarlandığında profesyonel üretimin hem diploması hem de faturasının olması gereği görülür. Burada diploma çiftçinin yapacağı üretim çalışmasının bilincinde olduğunu tanımlayan belgeyi, fatura ise bu belgeye ulaşmanın bedelini tarif etmektedir. İşte bu prensip içinde kurallar tarif edildiğinde hem üretici hem de üreticiye yol gösteren oyunu profesyonelce oynayacaktır.

Terzinin mesleki tecrübesi belge ile tarif edilir, kasap mesleğini icra için özel bazı bilgi ve belgelere sahip olmak zorundadır, berber çıraklıktan geçmeden makas tutamaz ama çiftçinin eğitimi en iyi koşulda babasından gördüğüdür. Çiftçimizin serada ürün yetiştiricisi, patates tohumcusu, karanfil üreticisi, süt hayvancılığı işletmecisi, mantar yetiştiricisi gibi belgelerin bir veya

birkaçı ile donatılarak akredite olması onları hem onurlandıracak hem de tarımsal yapının temelden şekillenerek gelişmeye esas niteliklere kavuşmasını sağlayacak bir model tesis edilecektir. Bu model kendi içinde kurumlaşmaları da birlikte getirecek ve Tarımsal Yayımlar hizmetlerinin profesyonelleşmesini sağlayacaktır.

En iyiyi öğreten en karlıyı sağlayan olacağından, rekabetin bu tarafı sistemde doğruların daha geniş örgütlenmesini ve sorumluluk mekanizmasının çalışmasını sağlayacaktır. Risk yönetimini de bu sorumluluk akışı içinde hesap etmek durumunda olacak yayımcı ve danışman kurumlar tarım sigortalının konu bazında ve uygulama çerçevesinde hızla genişlemesini sağlayacaktır.

Bütün bu hedeflerin tesisi çok basit olarak ticari tarımsal üretim işletmesinin tarifi ve işletmecisinin bu işletmede yapılacak üretimi yapacak nitelikte olduğunun belgelenmesinin hukuki

sağlamakla olacaktır. Danışman kuruluşlar ile birlikte yapılacak üretimlerde nitelikleri tarif edilen ve danışmanlıkları belgeli kuruluşların sorumluluğu ile üretimin gerçekleştirilmesi ve bu ilişki içinde işletmecinin zaman içinde belgeli işletmeci olmasının sağlanabilmesi işletmeci niteliğini de kendiliğinden yüksek seviyelere çıkaracaktır.

Çok basit olarak çiftçi yayımcı ilişkisinin profesyonelleştirilmesi olarak tanımlayabileceğimiz bu uygulama kendi yasal tabanı üzerine oturtulduğunda bilişim gibi bir çok sektörün hizmet üreteceği bir alan haline gelecektir. Tarımsal girdilerin koordinasyonu ve lüzumsuz kullanılmaması da bu sistem içinde etkinleştirilebilecektir.

Projeli işletme yönetimi ve rasyonel kaynak kullanımı ile verimlilik katlanacaktır. Bu işlevlerin profesyonel birimlerce yönetimi, ibrikle değil ama düzenlilikle görevli kamunun yükünü ve hantallığını azaltacak ayrıca teknik istihdama amcasız dayısız bir alan yaratılacaktır.

KOOPERATİFLERİMİZİ TANITIYORUZ

Dergimizin bu sayısından itibaren kooperatifleri tanıtmaya başlıyoruz. Alfabetik sıra esas alınarak yapılan ve her sayımızda iki kooperatifimizin tanıtılacağı çalışmada amaçlanan; TBMM, Kamu Kuruluşları, Sivil Toplum Örgütleri, Sektörde İlgili Kuruluşlar ve Çiftçilerimiz başta olmak üzere geniş bir okuyucu kitlesine ulaşan "Pankobirlik Dergisi" aracılığı ile kooperatiflerimizin faaliyetlerini ortaya koymak ve sektördeki yerini ilgili tüm kesimlerce paylaşmaktır.

Pankobirlik Dergisi

Sınırlı Sorumlu Adapazarı Pancar Ekicileri Kooperatifi

16 Temmuz 1951 tarihinde Adapazarı'ndan büyük bir pancar kitlesi ile T.Ş.F.A.Ş. mensuplarının yaptıkları toplantıda Adapazarı ve Civarı Pancar Ekicileri İstihsal Kooperatifi'nin kurulması kararlaştırılmıştır.

Şeker fabrikalarının hammaddesi olan şeker pancarının üreticisi olan pancar çiftçilerinin potansiyel ve sermaye birikimlerinden de yararlanarak çiftçilerin yalnız pancar üreticisi olmayıp kurulacak yeni şeker fabrikalarının da ortağı olmaları düşüncesi, pancar çiftçilerinin Pancar Ekicileri Kooperatifi şeklinde örgütlenmeleri sonucunu doğurmuştur. Bu amaçla Sınırlı Sorumlu Adapazarı Pancar Ekicileri Kooperatifi 1951 yılında 5,324 ortağın 2.226.150 TL taahhüt ettiği sermayeye karşılık 739.493 TL ödeyerek kurulmuştur.

Bu tarihten itibaren Sınırlı Sorumlu Adapazarı Pancar Ekicileri Kooperatifi pancar eken çiftçinin tarımsal alet, makine, tohum, zirai mücadele ilaçları, gübre gibi ihtiyaçlarının temin edilmesi yanında teknik danışmanlık yaparak da ortaklarına hizmet götürmüştür. 1953 yılında Sınırlı Sorumlu Adapazarı Pancar Ekicileri Kooperatifi'nin çiftçiye götürdüğü hizmet 6.595.307 TL'dir. Sınırlı Sorumlu Adapazarı Pancar Ekicileri Kooperatifi çiftçiye sağladığı hizmetleri her yıl artırarak yerine getirmektedir.

Kooperatifin İlk Yönetim Kurulu Üyeleri

E. Muharrem GÜNER	Başkan
Habil AKILTEPE	Başkan Vekili
Turan KARAGÜLLE	Üye
Kazım BERKÖZ	Üye
Ferhat YAYALAR	Üye

Kooperatifin İlk Müdürü

Celal EREKDİREN

Kooperatifin Şu Anki Yönetim Kurulu Üyeleri

Ahmet AYA	Başkan
Sebahattin KARASAKAL	Başkan Vekili
Ferda ÖZTEN	Üye
Şevket KÖKÇÜ	Üye
Ahmet MÜLAYİM	Üye

Kooperatifin Müdürü

Kamil ÖZMEN

2007 cirosu 25.327.976,80 TL olarak gerçekleşmiştir. Bu hizmeti çiftçiye daha hızlı götürmek amacıyla bölgesinde çeşitli il ve ilçelerde şubeler açmıştır. Kooperatif 65.188 kayıtlı ortağına bir merkez olmak üzere 21 satış mağazası ve 58 personeli ile çiftçimize her türlü hizmeti hızlı ve eksiksiz götürmektedir.

2005 yılında T. C. Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından satışa çıkarılan Adapazarı Şeker Fabrikası A. Ş. 45 milyon 750 bin ABD Doları'na Kooperatifçe satın alınmıştır. 1 yıl içinde gerekli onarım ve bakımların hızla yapılması sonucu 2006

kampanya döneminde şeker üretmeye başlamıştır. Kooperatif ve Adapazarı Şeker Fabrikası A. Ş. Personelinin ortaklaşa özverili çalışmaları sonucu pancar üretimi her geçen yıl artmıştır. Son üç yıldır şeker üretimine devam eden Şeker Fabrikası 2008 kampanya döneminde 412,000 ton pancar işleyerek 47,000 ton şeker üretimi gerçekleştirmiştir.

Bölge geniş bir tarım yelpazesine sahiptir. Örneğin Bolu Bölgesinde patates ve buğday ekimi için 150 ton anaç patates tohumluğu ve 400 ton civarlarında buğday tohumu getirerek çiftçiye dağıtımı sağlanmıştır.

Adapazarı, Akyazı, Çatalköprü, Kaynarca, İzmit ve Düzce Bölgelerinde en yaygın ekim olan mısır tohumluğu için bölge çiftçisinin tercihi olan çeşitler getirilerek çiftçiye satışı sağlanmaktadır.

Pamukova, Geyve, Osmaneli, İznik, Gölpazarı ve Yenipazar Bölgelerinde her türlü hibrit sebze tohumları ve fideleri (domates, salatalık, bezelye, karnabahar, karpuz vs.) getirilerek bölgedeki çiftçilere hizmet sürdürülmektedir. Bunların yanında yılda 1,5 milyon adet domates, aşılı karpuz ve karnabahar fidesi getirilerek çiftçilere dağıtımı yapılmaktadır.

Açık tarla domates ve aşılı karpuz için gerekli damlama sulama borularını getirerek bizzat Kooperatif personeli tarafından kurulması son dört yıldır yapılmaktadır. Ayrıca çiftçinin en önemli girdilerinden biri olan gübre satış miktarı da 10 - 15 bin ton civarındadır.

Ortakların ihtiyacı olan her türlü zirai mücadele ilacı da Kooperatif satış mağazalarında bulundurulmaktadır.

2008 yılında Kooperatifimizce 165 ton sertifikalı buğday tohumu üretimi yapılmış ve çiftçilerimizin ihtiyacının bir kısmı kendi bünyemizdeki üretimle karşılanmıştır. 2009 yılında 2.350 dekar buğday, 865 dekar arpa ve 300 dekar yulaf tohumluğu sözleşmeli olarak ektilmiş olup 1.500 ton buğday, arpa ve yulaf tohumluğu üretimi planlanmıştır. Buna istinaden kendi tohumluklarını temizlemek amacı ile 10.01.2009 tarihi itibari ile tohumluk temizleme tesisinin temeli atılmıştır.

Kooperatif çiftçiye her türlü tarım alet, ekipman, kimyevi ve damlama sulama gübreleri, zirai tohumlar, zirai mücadele ilaçları, sulama malzemeleri girdilerini en

uygun koşullarda ulaştırılmasını sağlamaktadır.

Sınırlı Sorumlu Adapazarı Pancar Ekicileri Kooperatifi Bolu, Düzce, Kocaeli, Bilecik, Sakarya ve Bursa (İzmit) illerinde bulunan 21 satış mağaza personeli tarafından haftanın 3 günü köy çalışmalarını yapmakta ve yapılan köy çalışmalarında hazırlanan

raporların değerlendirilmesi sonucu bölgesel potansiyelin tespiti ve ihtiyaçların hızlı temini sağlanmaktadır.

2009 yılında dünyada ve ülkemizde yaşanmakta olan ekonomik krize rağmen Adapazarı Pancar Ekicileri Kooperatifi yatırımlar yapmaya, ortaklarının ihtiyaçlarını karşılamaya ve ortaklarının menfaatlerini korumaya devam etmektedir.

Kooperatif Satış Mağazaları ve Personeli

Kooperatif Adı : Sınırlı Sorumlu Adapazarı Pancar Ekicileri Kooperatifi
Adresi : Tekeler Mah. Karasu Cad. No: 23 54040
Adapazarı / SAKARYA
Telefonlar (Santral) : 0 264 274 47 20
0 264 274 47 22
0 264 279 51 52
Faks : 0 264 274 47 21
Web Sitesi : www.apek.org.tr
E - Mail : adapazarı@pankobirlik.com.tr

KOOPERATİF MERKEZİ

Kamil ÖZMEN Kooperatif Müdürü
Kadir YILMAZ Müdür Yardımcısı (Mali ve İdari İşler) V.
Burcuhan YILMAZ Müdür Yardımcısı (Ziraat)
Fatih YÜCEL Ekonomist
Ayhan EMİÇİ Haberleşme ve Arşiv Memuru
Sinan SAĞLIK Muhasebe ve Bilgi İşlem Memuru
Nermin YILMAZ Muhasebe ve Bilgi İşlem Memuru
Semih UYSAL Muhasebe ve Bilgi İşlem Memuru
Cevdet BERBER Muhasebe ve Bilgi İşlem Memuru
Ayhan ÇELİK Muhasebe ve Bilgi İşlem Memuru
Eyüp PEKKAYA Şöfor
Faruk YILDIZ Hizmetli

Mağaza Adı : KUYUDİBİ (Ambar)

Adresi : Tekeler Mah. Karasu Cad. No : 23 54040
Adapazarı / SAKARYA
Telefon - Faks : 0 264 273 96 00
Mağaza Personeli : Ömer YILMAZ Mağaza Şefi
Cenk KÖSE
İsmail OCAK
Özer MEMİŞ
Ufuk TEZİŞ

Mağaza Adı : MERKEZ

Adresi : Milli Egemenlik Cad. No : 11
Adapazarı / SAKARYA
Telefon - Faks : 0 264 274 89 58
Mağaza Personeli : Alper Tarık ÖZDEMİR Ziraat Mühendisi
Niyazi CANBAZ

Mağaza Adı : ÇEŞME MEYDANI

Adresi : Orta Mah. Çeşme Meydanı Cad. Küçükhamam Girişi No:61
Adapazarı / SAKARYA
Telefon - Faks : 0 264 273 58 01
Mağaza Personeli : Ayhan DEMİR

Mağaza Adı : ERENLER

Adresi : Yeni Mah. Ahmet Yesevi Cad. Topça Karşısı
Erenler / Adapazarı / SAKARYA
Telefon - Faks : 0 264 241 24 76
Mağaza Personeli : Hasan Aytaç KARAGÜLLE Ziraat Mühendisi
Yaşar BAYTEKİN

Mağaza Adı : AKYAZI

Adresi : Ümerçikler Mah. Yahyalı Cad. No:28
Akyazı / SAKARYA
Telefon - Faks : 0 264 418 21 47
Mağaza Personeli : Esat Erdem YÜKSEL Ziraat Mühendisi
Servet YILMAZ

Mağaza Adı : ÇATALKÖPRÜ

Adresi : Çatalköprü Köyü, Merkez Camii Altı
Çatalköprü Köyü / Akyazı / SAKARYA
Telefon - Faks : 0 264 448 55 92
Mağaza Personeli : Ender BURUÇU Ziraat Mühendisi
Bülent KOÇOĞLU

Mağaza Adı : SÖĞÜTLÜ

Adresi : Karasu Cad. No : 19
Söğütlü / SAKARYA
Telefon - Faks : 0 264 681 46 88
Mağaza Personeli : Yaşar AYDIN Mağaza Şefi
Gürbüz BAYRAK
Sezgin ERDEM

Mağaza Adı : KAYNARCA

Adresi : Orta Mah. Hüsnü Aydın Cad. No:18
Kaynarca / SAKARYA
Telefon - Faks : 0 264 871 27 22
Mağaza Personeli : Önder ERGÜN Ziraat Mühendisi
Tuğrul TAŞPINAR

Mağaza Adı : GEYVE

Adresi : Gazisüleymanpaşa Mah. Barış Manço Sok. No:6
Geyve / SAKARYA
Telefon - Faks : 0 264 517 06 67
Mağaza Personeli : Hakan ERDOĞDU Ziraat Mühendisi
Mustafa KALKAN

Mağaza Adı : PAMUKOVA

Adresi : Müftüzade Sok. No:13
Pamukova / SAKARYA
Telefon - Faks : 0 264 551 36 53
Mağaza Personeli : Özcan PEHLIVAN Ziraat Mühendisi
Yüksel İHLAMUR

Mağaza Adı : GÖLPAZARI

Adresi : İstiklal Mah. Vezirhan Cad. No:92
Gölpazarı / BİLECİK
Telefon - Faks : 0 228 411 32 64
Mağaza Personeli : Adem KESKİN Ziraat Mühendisi
Mehmet ÇOLAK

Mağaza Adı : YENİPAZAR

Adresi : Zafer Mah. Atatürk Cad. No:11 / B
Yenişehir / BİLECİK
Telefon - Faks : 0 228 431 25 08
Mağaza Personeli : İsmail ÜNSAL Ziraat Mühendisi
Mehmet ULUG

Mağaza Adı : OSMANELİ

Adresi : Camiicedit Mah. Sakarya Cad. İstanbul Asfaltı No : 1
Osmaneli / BİLECİK
Telefon - Faks : 0 264 461 64 48
Mağaza Personeli : Nusret SAKARYA Ziraat Mühendisi
Ali AVCI

Mağaza Adı : İZNİK

Adresi : Selçuk Mah. Süreyya Sok. No : 2 / 1
İznik / BURSA
Telefon - Faks : 0 224 757 24 23
Mağaza Personeli : Eray SAKALLI Ziraat Mühendisi
Kemal SAĞIR

Mağaza Adı : DÜZCE

Adresi : Camikebir Mah. İstanbul Cad. Özkazanç Pasajı
DÜZCE
Telefon - Faks : 0 380 523 46 21
Mağaza Personeli : Abdullah ERTAN Ziraat Mühendisi

Mağaza Adı : GÖLYAKA

Adresi : Şaziye Köyü Gölyaka Sapağı
DÜZCE
Telefon - Faks : 0 380 536 48 98
Mağaza Personeli : Murathan ÇÖMLEKÇİOĞLU Ziraat Mühendisi

Mağaza Adı : BALLICA

Adresi : Ballıca Köyü Sapağı
DÜZCE
Telefon - Faks : 0 380 553 66 77
Mağaza Personeli : Ali YATGELEN Ziraat Mühendisi
Ali Onsan ARSLAN

Mağaza Adı : BOLU

Adresi : Karaçayır Mah. Kocabey Sok. No:18
BOLU
Telefon - Faks : 0 374 215 08 81
Mağaza Personeli : Nedim DEMİRBAŞ Mağaza Şefi
Adnan ÇELEN Ziraat Mühendisi
Hüseyin SAYAR

Mağaza Adı : MUDURNU

Adresi : Bolu Cad. Kaygana Mah. No:149
Mudurnu / BOLU
Telefon - Faks : 0 374 421 24 25
Mağaza Personeli : Hüseyin KAVAS Ziraat Mühendisi
Erol YILMAZ

Mağaza Adı : İZMİT

Adresi : Yeşilova Mah. Turan Güneş Cad. Burçak Sok. No:1
İzmit / KOCAELİ
Telefon - Faks : 0 262 323 05 84
Mağaza Personeli : Mehmet ÇAĞLAR Ziraat Mühendisi
Baki İŞBİLİR

Mağaza Adı : İSHAKÇILAR

Adresi : Çavuşlu Köyü. İshakçılar Mah. No: 2 / A
Derince / KOCAELİ
Telefon - Faks : 0 262 356 31 13
Mağaza Personeli : İhan ERKAN Ziraat Mühendisi

S.S. Afyon Pancar Ekicileri Kooperatifi

S.S. Afyon Ekiciler Kooperatifi 17.02.1980'de Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı'nın 56 sayılı kararı ile kurulmuştur. 11.03.1980'de ticaret sicil gazetesinde 353 sayı ile ilan edilmiştir.

1952 yılında kurulan Uşak- Afyon Pancar Kooperatifinden, Afyon Şeker Fabrikası'nın faaliyete geçmesiyle 17.02.1980 tarihinde Afyon, Bolvadin, Çay, Emirdağ, Merkez, Sincanlı, Şuhut, bölgelerini 21.034 adet ortağını devralarak kurulmuştur.

Afyonkarahisar Şeker Fabrikası'nın pancar ekim sahasında faaliyetlerini sürdüren kooperatifin Afyonkarahisar iline bağlı yerleşim birimlerinde 39.606 adet ortağı bulunmaktadır.

Kooperatif faaliyetleriyle kimyevi gübre, zirai ilaç, tohum, lastik, tarım alet ve

makinelerinin uygun fiyatlarla ve zamanında temin edilerek satılması ve bu sayede bölgede piyasa fiyatlarını belirleyici bir rol üstlenerek ortaklarına hizmet götürülmesi amaçlanmaktadır.

Hizmetlerin sunulması esnasında ortaklarla yakın ilişkiler kurmak, müşteri memnuniyeti ve satış sonrası hizmetlere önem verilmesi, köy çalışmalarının aksatılmadan sürdürülmesi, ortaklara uygun şartlarda tarımsal girdi sağlamak maksadıyla yenilikçi satış şekilleri uygulamak amaçlanmakta ve uygulanmaktadır.

Kooperatifimizin İlk Yönetim Kurulu Üyeleri

Gürbüz TUĞRUL	Başkan
Balı AÇIKGÖZOĞLU	Başkan Vekili
İsmail KARABIYIK	Üye
Hasan COŞKUN	Üye
Remzi ÖZTÜRK	Üye

Kooperatifimizin Şu Anki Yönetim Kurulu Üyeleri

H.Hulusi TÜRKMEN	Başkan
Mustafa YAKUT	Başkan Vekili
Nuri OYNAĞANLI	Üye
Şükrü BALIK	Üye
Abdil TIKIR	Üye

Kooperatifimizin İlk Denetim Kurulu Üyeleri

Lütfü ÇALIŞKAN
Halil KIMIK
Bekir ÖZÇELİK

Kooperatifimizin Şu Anki Denetim Kurulu Üyeleri

Veysel TÜRK
Raşit ZEYBEK
İbrahim ÖLMEZ

Kooperatifimizin İlk Müdürü

İbrahim H. ULUSOY

Kooperatifimizin Müdürü

Orhan ULUTAŞ

Ayrıca pancar alım fiyatının tespiti, ekim kotalarının belirlenmesi, kati bedel ödemeleri, ekim çapa, sulama, mücadele ve söküm avanslarının yeterince ve zamanında verilmesi konularında ilgili kuruluşlar nezdinde girişimlerde bulunarak üreticilerin haklarının korunması yönünde çalışmalar yapmaktadır.

28 yıllık bir dönemi kapsayan değerleri kıyaslandığında ortak sayısının %88 oranında arttığı ve taahhüt edilen sermayenin tahsil edilen sermayeye oranının da %85,77'den %99,92 oranına yükseldiği görülmektedir.

2007 Faaliyet yılı itibarıyla Kooperatifimiz Merkez, Emirdağ, Şuhut, Sincanlı, Çobanlar, Çay, Salar, İhsaniye Satış Mağazaları ile satışlarını bir önceki yıla oranla %26,51 oranında artırarak 16.808.168,03 TL'ye ulaşmıştır. Faaliyet karı ise bir önceki yıla nazaran %83,90 oranında artarak 1.559.142,91 TL.'ye yükselmiştir. 2007 Faaliyet Yılı net karı ise 3.111.897,99 TL. olarak gerçekleşmiştir.

Kooperatif Satış Mağazaları ve Personeli

Kooperatif Adı : Sınırlı Sorumlu Afyon Pancar Ekicileri
Kooperatifi
Adresi : Ambaryolu No: 59 03200
AFYONKARAHİSAR
Telefonlar (Santral) : 0 272 213 14 16
0 272 213 84 86
0 272 213 83 65
Faks : 0 272 215 16 00
Web Sitesi :
E - Mail : afyon@pankobirlik.com.tr

KOOPERATİF MERKEZİ

Orhan ULUTAŞ Kooperatif Müdürü
Fazlı ÖZTÜRK Müdür Yardımcısı (Mali ve İdari İşler)
Melih ÇELİK Müdür Yardımcısı V. (Zirai)
Belgin ALPSAR Mali ve İdari İşler Şefi
Meryem ŞEN Ekonomist
Sedef TURUNÇ Haberleşme ve Arşiv Memuru
N.Ömer EYDEMİR Muhasebe ve Bilgi İşlem Memuru
Abdurrahman ÇETE Şoför
Yaşar TOPUZ Hizmetli

Mağaza Adı : MERKEZ

Adresi : Ambaryolu No: 59 03200
AFYONKARAHİSAR
Telefon - Faks : 0 272 213 14 16
Mağaza Personeli : Ömer ERYEŞİL
Mağaza Memuru : Osman TIKIR Mağaza Memuru

Mağaza Adı : EMİRDAĞ

Adresi : Yıldıztepe mah.Eskişehir Cad. No: 95
Emirdağ / AFYONKARAHİSAR
Telefon : 272 442 58 44
Faks : 272 441 41 76
Mağaza Personeli : Yalçın BAYAR Mağaza Şefi
Mağaza Şefi : Ömer GEZER Mağaza Memuru
Murat SÖĞÜT Mağaza Memuru

Mağaza Adı : ŞUHUT

Adresi : Kurtuluş Mah. Afyon Cad. No:59
Şuhut / AFYONKARAHİSAR
Telefon : 0 272 718 13 66
Faks : 0 272 718 20 97

Mağaza Personeli : Fahrettin ŞENBABAĞLU Mağaza Şefi
H.Hüseyin TEKEŞ Mağaza Memuru
Zeki AYDIN Mağaza Memuru
Metin ŞANLI Mağaza Memuru

Mağaza Adı : SİNCANLI

Adresi : Akpınar Mah. İsmet Atilla Cad.
Afyon Yolu No: 21
Sinanpaşa/ AFYONKARAHİSAR
Telefon - Faks : 0 272 311 75 32
Mağaza Personeli : Cenk Osman KÖYÜCÜ Mağaza Memuru

Mağaza Adı : ÇOBANLAR

Adresi : Zafer Mah. Milli Egemenlik Cad. No:5
Çobanlar / AFYONKARAHİSAR
Telefon - Faks : 0 272 261 21 89
Mağaza Personeli : Abdurrahman ÇANKAYA Mağaza Memuru

Mağaza Adı : ÇAY

Adresi : Dumlupınar Mah. Cumhuriyet Bulvarı
Asri Mezarlık Yanı
Çay / AFYONKARAHİSAR
Telefon - Faks : 0 272 632 46 79
Mağaza Personeli : Devrim UÇAR
Ziraat Mühendisi : Muammer FİDAN Mağaza Memuru

Mağaza Adı : SALAR

Adresi : Barbaros Mah. Şuhut Yolu Üzeri No : 84
Salar / AFYONKARAHİSAR
Telefon - Faks : 0 272 253 23 88
Mağaza Personeli : Mustafa AŞKIN Mağaza Memuru

Mağaza Adı : İHSANİYE

Adresi : Zafer Mah. Atatürk Cad. No:87
İhsaniye / AFYONKARAHİSAR
Telefon - Faks : 0 272 271 54 52
Mağaza Personeli : Mehmet Erkan SELEK Mağaza Şefi

ENDEMİK

Endemik, alanları belirli bir ülke veya bölgeye ait, yerel, ender ve çok ender bulunan türler. Latince endemos (indigenous) kelimesinden gelir ve “yerli” anlamında kullanılır.

Endemik alan; bir ada, bir yarımada veya bir dağ olabileceği gibi birkaç metrekairelik alanlar da olabilir. Türkiye endemik bitkiler açısından dünyanın önemli ülkelerinden birisidir.

Yurdumuzun siyasi hudutları içerisinde doğal olarak yetiştiği halde başka hiçbir yerde yetişmeyen, diğer bir deyişle dünyada yalnız ülkemizde yetişen bitkiler Türkiye endemikleri olarak adlandırılır. Yurdumuz endemiklerinin sayısı 3000 dolaylarında olup endemizm oranı %33 civarındadır.(Davis, 1965-1988). Ülkemizde endemik tür sayısı diğer Avrupa ülkeleriyle kıyaslandığında ülkemizin bu zenginliği daha iyi anlaşılır. Avrupa ülkeleri arasında en çok türe sahip olan ülke Yunanistan olup 800 civarındadır. Aynı şekilde endemik türlerce zengin İspanya ve Sırbistan'da ise bu sayı 400-500 arasındadır.

Ülkemizdeki endemik türlerin en önemlilerinden birkaçı; Kazdağında orman meydana getiren Kazdağı göknarı (Abies equi-trojani), Eğridir güneyindeki Kasnak meşesi (Quercus vulcanica), Köyceğiz-Dalaman arasında yaygın olan Sığıla ağacı veya Günlük ağacı ve ormanları (Liquidambar orientalis), Beşparmak Dağları'ndaki (Ege bölümü) Kral eğreltisi (Osmunda regalis) ile Datça yarımadasında bulunan Datça hurması (Phoenix theophrasti)'dir.

Yurdumuzun bilhassa dar derin yarılmış dağlık alanlarında endemiklerin sayısı bir hayli yüksektir. Bunun yanında özellikle Pleistosen'deki iklim şartlarına göre yetişmiş ve yayılma imkanı bulmuş, fakat günümüzde bilhassa dağlık bölgelerimize lokal alanlarda hayatiyetlerini sürdüren çeşitli flora bölgelerine ait bitkiler görülür. Örnek olarak, Karadeniz Fitocoğrafya Bölgesindeki Akdeniz elemanları, Nur, Dedegöl, Ağrı, Nemrut,

Mercan(Munzur) dağlarındaki nemli ılıman ve nemli soğuk bitkilere örnek verilebilir.

Bunun yanında ülkemizde konservatif endemikler yanında, yeni gelişmekte olan progresif endemikler de bulunmaktadır. Bu bakımdan ülkemiz, hem çeşitli familyalara ait hem de endemikler yönünden de çok zengindir.

Türkiye'de yetişen endemik türler tabiatta, aşırı otlatma, yangın, bilinçsiz kesim, sökülme, ıslah çalışmaları, yapılaşma, şehirleşme ve herbisit kullanımı gibi çeşitli tehlikelerle karşı karşıyadır. Bu olumsuz faktörler kimi zaman bitkinin yok olmasına ve bir anlamda yer yüzünde ortadan kalkması anlamına gelmektedir.

Ekim ve arkadaşları(1985) yaptıkları çalışmada endemik türlerin 12'sinin neslinin tükendiğini belirlemişlerdir. Bu olumsuz faktörler zamanla bitkilerin durumlarını tespit etme ve gerekli önlemleri alma ihtiyacını doğurmuştur. Bu ihtiyaca yardımcı olmak amacı ile “Uluslararası Doğa ve Doğal Kaynakları Koruma Birliği (IUCN)” kurulmuştur.

Bu kuruluş yaptığı çalışmalarla bitkiler için tehlike sınıflarını belirlemiş ve kritik durumdaki bitkileri buna göre değerlendirerek Kırmızı Bülten denilen “Red Data Book” isimli eseri ortaya çıkarmışlardır.

Bu çalışmalardan sonra aynı kategoriler esas alınarak “Türkiye'nin Nadir ve Endemik Bitkileri” adlı bir kırmızı bülten hazırlanmıştır.

Endemik alan;
bir ada, bir
yarımada veya bir
dağ olabileceği gibi
birkaç metrekairelik alanlar
da olabilir. Türkiye endemik
bitkiler açısından dünyanın
önemli ülkelerinden
birisidir.

BİTKİLER

İnsanlığın beslenmesinde kilit rol oynayan tarla bitkilerinin % 30'u Anadolu'dan köken almıştır (Örneğin: kiraz, badem, kayısı, buğday, nohut, mercimek, incir, lale, kardelen ve çiğdem). Ülkemiz endemik bitkilerinden bazıları kültür bitkilerini içermekte, kültür bitkileri olmayan bazı yabancı bitkiler de kültür bitkileriyle birlikte yemek malzemesi olarak kullanılabilir. Türk mutfağının zenginleşmesi ve rakipsiz olması açısından bu bitkiler önem arz etmektedir.

Orkide

Ülkemizde endemik orkide çeşitleri vardır. Bunlardan sahleple yapılabilen, K. Maraş ilinde ise dondurmalara katılmaktadır. Maraş Dondurmasının meşhur olmasının kaynağında orkidelerden elde edilen sahleple önemli rol oynamaktadır.

Nitekim bu ilimizde endemik olarak *Cephalanthera kotschyana*, *Dactylorhiza Osmanica* (Osmaniye orkidesi) orkideleri yetişmektedir.

Badem

Ülkemizde endemik badem ağaçları bulunmakta olup, bunlar Elazığ, Hakkari, Mersin, Maraş ve Van'da yetişmektedirler.

Tere

Salatalarda kullanılan tere endemik olarak ülkemizde birkaç endemik çeşidi olup, bu türler ülkemizin Adana, Bitlis, Hakkari, Kastamonu, Konya, Maraş, Niğde ve Van illerinin endemik bitkilerindedir.

Kuşkonmaz

Önemli bir besin maddesi olan kuşkonmaz sebzесinin ise 3 ilimizde endemik olarak bulunduğu bilinmektedir. Antalya'da *Asparagus Lycicus* (Likya kuşkonmazı), Konya ve Mersin'de *Asparagus Coođei*, yine Konya'da Konya'nın antik dönemdeki ismiyle adlandırılan *Asparagus Lycaonicus* (Likonya veya Konya Kuşkonmazı).

Pancar

Ülkemizde endemik olan iki adet pancar bitkisi vardır ve isimleri buldukları bölgelerle ilgilidir. Adanada *Beta Adanensis* (Adana pancarı) ve Çanakkaleda *Beta Trojana* (Troya pancarı).

Kiraz

Ülkemiz kiraz çeşitleri açısından da endemik bitkilere sahiptir. Örneğin Amasya, Erzurum, Kayseri, Niğde ve Tokat illerinde *Cerasus Incana*, Erzincanda *Cerasus Erzincanica* (Erzincan kirazı), Sivas'ta *Cerasus hippophaeoides* türleri ülkemizin endemik kirazlarını oluşturmaktadırlar.

Nohut

Antalya'da *Cicer Isauricum*, Mardin'de *Cicer reticulatum* ülkemizin endemik nohutlarıdır.

Yurdumuzun bilhassa dar derin yarılmış dağlık alanlarında endemiklerin sayısı bir hayli yüksektir. Bunun yanında özellikle Pleistosen'deki iklim şartlarına göre yetişmiş ve yayılma imkanı bulmuş, fakat günümüzde bilhassa dağlık bölgelerimizde lokal alanlarda hayatiyetlerini sürdüren çeşitli flora bölgelerine ait bitkiler görülür.

Keten

Dokumacılık ve yemek sektöründe yararlanılan keten bitkisinin endemik çeşitleri açısından ülkemiz oldukça zengindir. Birçok ilimizde bu bitkinin birkaç tane endemik olanı görülmektedir. Örneğin Adana'da *Linum Pseudanatolicum*, Amasya'da (4 adet endemik) *Linum ...anatolicum* (Anadolu keteni), Ankara'da (3 tane), Antalya'da (3 tane) *Linum Pamphylicum* (Pamfilya keteni), Denizli (3 adet) örnekleri verilebilir.

Kekik

Endemik kekik türleri açısından da ülkemiz çok zengindir. Örnek olarak; Adana'da *Origanum amanum* (Amanos kekiği), Afyon'da *Origanum Sipyleum* (Spil kekiği), Tunceli'de *Origanum munzurenensis* (Munzur kekiği) sayılabilir.

Madımak

Kırsal kesim insanlarımızda önemli bir yiyecek maddesi olan, hatta türkülerde bile adı geçen madımak bitkisinin ülkemizde zengin endemik türleri olduğu görülmektedir. Örneğin Afyon'da *Polygonum Afyonicum* (Afyon madımağı), Antalya'da *P. salebrosum*, Kayseri'de *Polygonum cappadocicum*

(Kapadokya madımağı), Muğla'da *P. Karacae*, Samsun'da *Polygonum Samsunicum*, (Samsun madımağı), Sivas'ta *Polygonum Sivasicum* (Sivas Madımağı) verilebilecek örneklerdir.

Armut

Ülkemizin endemik armut çeşitleri açısından da zengin olduğu görülmektedir. Örneğin; Antalya'da *Pyrus boissieriana*... *crenulata*, Bingöl'de *Pyrus yaltirikii*, Bitlis, Diyarbakır, Samsun ve Elazığ'da *Pyrus Syriaca*, Hakkari'de *Pyrus Hakkairica* ve *P. Solcifolia* (Hakkari 3 adet armut çeşidi ile en zengin ilimiz), Uşak'ta *Pyrus Anatolica* örnekleri verilebilir.

Çavdar

Ülkemizde bir tane endemik çavdar bitkisi vardır (*Secale cereale ancestrale*). Bu bitkimiz Ağrı, Bingöl, Gümüşhane, Kars, Kayseri, Mardin, Muş; Nevşehir, Tunceli ve Van illerinde doğal olarak yetişmektedir.

Çemen

Çemenin zengin endemik türleri Anadolu'da bulunmaktadır. Örneğin Ankara, Bilecik, Muğla ve Urfa'da *Trigonella Cretica*, Antalya'da *Trigonella Lycica* (Likya çemeni), Mersin'de *Trigonella cilicica* (Kilikya çemeni), Muğla ve Bursa'da *T. Sirjaevii* örnek gösterilebilir.

Üvez

Türkiyenin tek endemik üvez çeşidi Rize

Ancak bu üvez türünün korunması gerekmektedir olup yok olma tehlikesi altındadır.

Adaçayı

Ülkemiz endemik adaçayı türleri açısından çok zengindir. Birçok ilimizde birden fazla endemik adaçayı türleri bulunmaktadır. Örnek vermek gerekirse; Adana'da *Salvia cilicica* (Kilikya adaçayı), Afyon'da *Salvia Pisidica* (Pisidyada adaçayı), Aydın ve İzmir'de *Salvia Smyrnaea* (İzmir adaçayı), Malatya'da *Salvia... euphratica* (Fırat adaçayı), Yozgat'ta *Salvia Yosgadensis* (Yozgat adaçayı) ilginç isimli adaçaylardır.

Safran

Literatürdeki ismi *Crocus* (Çiğdem) olan safran bitkisi Safranbolu'da yetişmektedir. Safran, yöresel bir yemek olan Zerde Tatlısı ve pilavlarda kullanılmaktadır. Safranbolu ve çevresi de endemik Çiğdem çeşitleri açısından zengindir (*Crocus Ancyrensis*, *Crocus Biflorus*, *Crocus Danfordae*, *Crocus Abantensis*, *Crocus Pastolazae*).

Turp

Icotia carnosula adlı turpgiller ailesine mensup endemik bir bitki Antalya ve Muğla'da yetişmekte, yöre insanı bu bitkiyi taze veya pişirerek yemektir.

Türkiye’de Kooperatifçilik ve ATATÜRK

Özellikle 19. yüzyılın ortalarından itibaren Avrupa ülkelerinde görülen kooperatifçilik hareketi, Osmanlı Devleti’nde Mithat Paşa’yı da (1822 - 1884) etkilemiştir.

Mithat Paşa Niş Valisi iken 1863 yılında Memleket Sandığı adı altında ilk tarım kredi örgütünü kurmuştur. Valiliği sırasındaki başarısı tüm ülkeye yayılan Mithat Paşa'nın hazırladığı Memleket Sandıkları Tüzüğü 1867 yılında hükümetçe kabul edilir. Memleket Sandıklarının ülkenin her tarafında kurulması hükümetçe tüm valilere görev olarak verilir.

Memleket Sandıkları Tüzüğü iki bölümden oluşur: Birinci bölümde yönetim,

sermaye, borç verme ve kârın bölüşümü; ikinci bölümde ise sandığın muhasebe ilkeleri belirlenmiştir.

Sandiğa sermaye sağlamak için, boş hazine arazileri köylüler tarafından boş günlerinde birlikte çalışma usulü ile ekilecektir. Bu çalışma sonucu elde edilen ürünler ilçe merkezine götürülüp orada hükümetin ve köy ihtiyar kurulunun denetimi altında satılır. Böylece elde edilen gelir Memleket Sandıklarına sermaye olarak yatırılacaktır.

Mithat Paşa hazırladığı tüzük ile bir anlamda üretim kooperatifleri ile tarım kredi

kooperatifliğini birleştirmeyi düşünmüştür.

Sandıkların yönetimi, ilçe halkı tarafından seçilen ve Sandık Eminleri denilen dört kişilik bir kurul tarafından yürütülürdü. Eminler ücretsiz çalışırlardı. Sandıklarda ücretli olarak sadece kâtipler çalışırdı. Kâtibin ücreti, ödünç verilen paralardan bir defaya mahsus olmak üzere para tutarına göre % 0,25 - 1 oranında alınan giriş ücreti ile ödünç olarak verilen paralardan alınan faizlerden karşılanırdı.

Sandıktan borç para verilebilmesi için sermayesinin en az 200 altına ulaşması gerekir. Borçlar üreticilere kişisel kefalet ya

da rehin karşılığı verilir. Vade ise en az 3 ay, en çok bir yıldır. Ödünç verilecek para en fazla 20 altın, faiz oranı da % 1 idi.

Sandığın gelirlerinden giderleri düşüldükten sonra, arta kalan kârın 1/3'ü risturn olarak dağıtılır, 2/3'ü de okul, çeşme, yol, köprü ve kaldırım işlerinde kullanılır.

Mithat Paşa, Avrupa kooperatifçiliğini taklit etmemiştir. Onun kurmuş olduğu sandıklar Avrupa kooperatifçiliğinden tamamen farklıdır. Fakat kurmuş olduğu sandıklarda kooperatifçilik ilkelerinin hâkim olduğu görülür.

Mithat Paşa'dan Cumhuriyet'in ilânına kadar olan dönem içinde; önce 1911 yılında İzmir'de 45 incir ihracatçısı tarafından "Fig Packers" adında bir tröst kurulmuştur. Buna karşın Aydın yöresindeki incir üreticileri de "Aydın İncir Himayei Zürra Anonim Ortaklığı" adlı bir şirket kurmuşlardır. Fakat şirkete, sermaye yetersizliği nedeniyle daha güçlü olan Fig Packers karşısında fazla varlık gösterememiştir.

Fig Packers'e karşı üreticileri malî yönden güçlendirmek için 1913 yılında "Millî Aydın Bankası" (daha sonra TARİŞBANK) adı altında bir kredi bankası kurulmuştur. Bu banka, incir üreticilerini desteklemek amacıyla 1914 yılında "Kooperatif Aydın İncir Üreticileri Ortaklığı" adında ilk tarım

satış kooperatifi kurdu. Ancak bu kooperatif, Birinci Dünya Savaşı sonunda etkinliklerine son verdi, 1923'te yeniden başladı.

1920 yılında Atatürk'ün imzasıyla Kooperatif Şirketler Yasa Tasarısı hazırlanıp TBMM'ye sunulmuşsa da savaş nedeniyle görüşülememiştir.

19 Mart 1923'te yayımlanan "Kooperatif Şirketler" kitapçığı, kooperatifçiliğimizin yerleşmesine ve gelişmesine dayanak teşkil etmiştir. Ayrıca bu kitapçık, İzmir İktisat Kongresi'nde ileri sürülen kooperatifçilik ile ilgili düşüncelerin de kaynağı olmuştur.

1924 yılında "İtibarî Ziraî Birlikler Kanunu" çıkarılmıştır. Bu Kanun ile ortaklarına kişisel ve müşterek kefalet ilkesine göre kredi verecek örgütlerin kurulması amaçlanmıştır. Yine aynı yıl, 1850 sayılı "Ticaretî Berriye Kanunu"na, kooperatif şirketlerin de ticaret şirketleri arasında olduğuna ilişkin bir fıkra eklenmiştir.

Cumhuriyet'in ilk yıllarında hızla büyüyen ve bir memur kentine dönüşen Ankara'da gıda ve diğer tüketim mallarının yeteri ölçüde ve ucuz fiyatla sağlanması büyük sorun olmuştur. Bu sorunun çözümü olarak devlet dairelerinde çalışan tüm memurları kapsamına alan bir tüketim kooperatifi kurulması düşünülmüştür. Bu kooperatif,

1925 yılında Büyük Atatürk'ün öncülüğünde "Ankara Memurlar Tüketim Kooperatifi" olarak kurulmuş ve kendileri (1) nolu ortak,

Mithat Paşa, Avrupa kooperatifçiliğini taklit etmemiştir. Onun kurmuş olduğu sandıklar Avrupa kooperatifçiliğinden tamamen farklıdır. Fakat kurmuş olduğu sandıklarda kooperatifçilik ilkelerinin hâkim olduğu görülür.

İnönü ise (2) nolu ortak olmuşlardır. 1926 yılında, 856 sayılı “Ticaret Kanunu”nda yapılan bir düzenleme ile kooperatiflerin de diğer şirketler arasında yer alması sağlanmıştır. Bu Ticaret Kanunu’nda kooperatifler, 5 şirketten biri olarak kabul edilmiştir.

1929 yılında 1470 sayılı “Ziraî Kredi Kooperatifleri Kanunu” kabul edilmiş ve 191 kooperatif kurulmuştur. Bu Kanun'un kabulü üzerine 1929 yılında TBMM açılış konuşmasında Atatürk “Bu yıl ziraî kooperatif teşkilâtına başlanmış olması bilhassa memnuniyetimizi mucip oluyor. Bu kooperatifleri memleketin her tarafına teşmil etmeyi ziyadesiyle iltizam ediyoruz” demiştir.

Atatürk, 1930 yılının Kasım ayı sonlarından başlayarak, üç ayı aşkın süren ve 21 ili kapsayan bir yurt gezisine çıkmıştır. Bu gezinin en önemli duraklarından birisi olarak seçilen İzmir’de Atatürk’ün gittiği kamu kuruluşu Ziraat Bankası, ilk denetleme konusu ise Tarım Kredi Kooperatifleri olmuştur. Atatürk İzmir’de yaptığı iki konuşmasında kooperatifçilik konusunu ele almıştır.

Atatürk, 1931 yılında kooperatifçilik konusunda çalışmalar yapmak üzere dönemin başbakanını görevlendirmiştir. Bu

çalışmalar sonucu şimdiki adı “TÜRK KOOPERATİFÇİLİK KURUMU” olan “Türk Kooperatifçilik Cemiyeti”nin kurulmasını sağlamıştır.

1934 yılında yine Atatürk’ün öncülüğünde, Ankara’da “Bahçelievler Yapı Kooperatifi” kurulmuştur. Bugünkü, Bahçelievler semtinin nüvesini bu kooperatif oluşturmaktadır.

1935 yılında Atatürk’ün emriyle 2834 sayılı “Tarım Satış Kooperatifleri ve Birlikleri Kanunu” ile 2836 sayılı “Tarım Kredi Kooperatifleri Kanunu” çıkarılmıştır. Bu kanunlara göre kurulan yüzlerce kooperatif ve bunların birlikleri bugüne kadar yurdun dört bir köşesinde faaliyetini sürdürmektedir.

Atatürk, sahibi bulunduğu Silifke’nin Tekir yaylasındaki çiftliğini de bağışlamak suretiyle, çevre köyleri de içine alacak şekilde bir tarım kredi kooperatifi kurmuş ve 30.06.1936 tarihli kuruluş dilekçesine (1) numaralı ortak olarak imza atmıştır.

Tarım Kredi ve Tarım Satış Kooperatifleri kanunlarının çıkarılmasından sonraki günlere rastlayan 01.11.1936 günlü TBMM açılış konuşmasında “Kooperatif teşkilatı her yerde sevilmiştir. Kredi ve satış için olduğu gibi istihsal vasıtalarını öğretip, kullanılmak için

de kooperatiflerden istifadeyi mümkün görüyoruz” demiştir.

1956 yılında çıkarılan 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun 6’ncı bölümünü oluşturan 485 - 502’nci maddelerinde kooperatifler için özel hükümler getirilmiştir. 1969 yılında, Türk Ticaret Kanunu’ndaki bu hükümlerin de kaldırdığı, genel anlamda ilk Kooperatifler Kanunu çıkarılmıştır. Aynı yıl ayrıca 1196 sayılı Tütün Tarım Satış Kooperatifleri Kanunu çıkarılmıştır. 1972 yılına gelindiğinde ise 1581 sayılı Tarım Kredi Kooperatifleri Kanunu çıkarılmış ve eski 2836 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılmıştır.

1985 yılında çıkarılan 3186 sayılı Tarım Satış Kooperatifleri ve Birlikleri Kanunu ile önceki 2834 sayılı Kanunun çoğu maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır. 1988 yılında ise 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu’nda önemli değişiklikler yapan 3476 sayılı Kanun kabul edilmiştir. Son olarak 2000 yılında çıkarılan 4572 sayılı Tarım Satış Kooperatifleri ve Birlikleri Hakkında Kanun yürürlüğe girmiş ve 2834, 1196 ve 3186 sayılı kanunlar yürürlükten kaldırılmıştır. Kooperatifçilikle ilgili olarak yapılan bu yasal düzenlemelerin yanında 1961 ve 1982 Anayasa’larına da kooperatiflerle ilgili hükümler konulmuştur.

İŞTE ENGİNARIN FAYDALARI...

1-Yağlı bitkiler hariç hiçbir sebze veya meyve, mineral bolluğu bakımından enginarla yarış edemez. Bol miktarda potasyum, kalsiyum ve manganezden başka A, B1 ve C vitaminleri içeren enginarın en büyük özelliği karaciğeri temizlemesi ve safranın kolay akışını sağlamasıdır.

2-Romatizmalılara salık verilen enginar, unlu yiyeceklerin sindirimini kolaylaştırdığı gibi idrar söktürücü özelliğe de sahiptir.

3-Enginar yiyen genç gösterir. Çünkü sebzenin içinde, fiber, magnezyum, folate ve C vitamini vardır ve bunlar da neredeyse gençlik aşısıyla eşdeğerdir.

4-Kolesterolü düşürür. Bu konuda yapılan bir çalışmada 220 mg/dl'den daha yüksek oranda kolesterolü olan hastalarda 12 haftalık tedavi sonucu önemli düşüşler saptanmıştır.

5-Başka bir çalışmada ise 557 hasta üzerinde yapılan denemeler sonucunda 43 gün boyunca günde 1,5 gr enginar yaprağı özü alımında kan serumunda, kolesterol ve trigliserid seviyelerinde önemli oranlarda azalmalar meydana gelmiştir.

6-Diyet yapanlar için göz ardı edilemeyecek olan enginarın 100 gramı sadece 53 kalori içerir.

7-Enginar yaprağının cinsel istek ve gücü artırdığı eski kaynaklarda yazan bir bilgidir.

8-Kandaki şeker miktarını ayarlar.

9-Damar sertliği ve kalp hastalıklarını önler.

10-Böbrekteki kumların dökülmesine yardımcı olur.

11-Mide ve bağırsakları temizler, ishali keser.

12-Enginar yaprağı çayı ile saçları yıkamak onları güçlendirir, kırılmasını önler.

13-Enginarın içinde bulunan Silymarin maddesi, hücrelerin hasar görmesini engeller.

14-Ayrıca araştırmacılar Silymarin maddesinin, prostat, meme ve rahim ağzı kanserini önleme konusunda da etkili olduğunu belirtiyor.

15-Yüksek tansiyon, ülser ve gut hastaları için de önerilir.

16-Enginar suyunu kesinlikle atmayın. İçinde değerli minerallerin bulunduğu bu suyu çorba yapımında kullanabilirsiniz.

17-Mevsiminde en az 60 adet yenilen enginarın vücudu tüm hastalıklardan koruduğuna inanılır.

Domuz Gribi Nedir?

Domuz gribi, normalde domuzlarda görülen A tipi grip virüsünün yol açtığı bir solunum hastalığı olarak biliniyor ve bu hastalık hızla yayılabilir.

Meksika'da ortaya çıkan ve şu ana kadar toplam 81 kişinin ölümüne neden olduğu sanılan, ABD'de de 10 kadar vakaya rastlanan domuz gribinin dünyaya yayılmasından endişe ediliyor.

Domuz gribi hakkında bilinenler ise şunlar:

İNSANA BULAŞIR MI?

Domuz gribi domuzdan insana ve insandan insana bulaşabilir. Virüse karşı insanın doğal bağışıklığı bulunmuyor. Bu nedenle Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), hastalığın kontrolden çıkmak üzere olan geniş çaplı salgın olabileceği uyarısında bulunuyor.

DOMUZ ETİ YİYENLER DOMUZ GRİBİNE YAKALANIR MI?

Domuz etinin yenmesiyle domuz gribi virüsü bulaşmıyor. Virüs solunum yoluyla bulaşır.

BU, DOMUZLARDA YENİ GRİP TÜRÜ MÜ?

İnsanlardaki grip virüsü gibi, domuz gribi virüsü de domuzlarda sürekli değişim gösteriyor. Domuzların solunum yollarında domuz, insan ve kuş gribi virüslerine duyarlı alıcılar bulunuyor. Dolayısıyla domuzlar, virüslerin eş zamanlı bulaşması halinde yeni grip virüslerinin ortaya çıkma ihtimalini artırıyor. DSÖ'ye göre, Meksika'da ölümlere neden olan domuz gribi virüsü A/H1N1. Bu virüs insandan insana bulaşabiliyor. A/H1N1 virüsü, insan, domuz ve kuş gribi virüslerinin karışımından oluşuyor.

AŞISI VAR MI?

Domuzlara yapılan aşı bulunuyor, ancak insan için henüz aşı yok.

ALARM VERİLDİ!

Domuz gribi nedeniyle Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) olağanüstü uzmanlar komitesi toplantısının bugün yapılacağı, toplantıda bu hastalığın uluslararası alanda hangi evrede bulunduğu ele alınacağı bildirildi.

DSÖ sözcüsü, daha önce yarın için planlanan toplantının bugün 16.00'da(TSİ 17.00) yapılacağını açıkladı. Komitenin Meksika, ABD, Kanada ve İspanya'da görülen domuz gribi vakalarıyla ilgili gelişmelerin ışığında toplanacağı kaydedildi.

Toplantının ardından bu akşam medya için de bir telekonferans düzenleneceği ifade edildi. Domuz gribi, DSÖ'nün 1 ila 6 arasında derecelendirdiği salgın evreleri sıralamasında şu anda 3. evrede bulunuyor.

Sağlık Bakanlığı'nın internet sitesinde yer alan bilgiye göre, Dünya Sağlık Örgütü pandemi alarm düzeyinde 3 evre, "İnsanlarda yeni influenza virüs alt-tipi ile enfeksiyon(lar) olmakla birlikte, insandan insana yayılımın olmadığı veya ancak yakın teması bağlı nadir yayılım vakalarının söz konusu" olduğu durum olarak açıklanıyor.

Hastalığının insandan insana bulaşma derecelerinin ele alındığı 4. ve 5. evreden sonra gelen 6. evre "Pandemi dönemi" olarak nitelendiriliyor ve bu aşamada hastalığın "genel toplumda arttığı ve devam eden bir bulaşma olduğu" belirtiliyor.

Pancar Manileri

derleme

Anadolumuzda sözlü halk kültürünün en önemli alanlarından birisi de halk manileridir. Halk manilerimiz arasında özellikle Afyonkarahisar yöresinde pancar manileri apayrı bir yer tutmaktadır.

Ekonomisinin tarıma dayalı olması, tarım sektörü içerisinde de pancar ekiminin büyük yer tutması sebebiyle sözlü anonim edebiyatımıza maniler konusunda büyük katkısı olmaktadır. Pancar çapalamada, hasatta işin stresinden uzaklaşmak, yorgunluğu atmak, çalışma ortamına biraz olsun neşe katmak amacıyla duygularını mani ve türküler atarak göstermektedir.

Pancar çapalarında söylenen maniler, ırgat başının ya da ırgatlardan birisinin ayak atmasıyla başlar. Atılan manilerde konular çok farklılık göstermektedir. Genellikle bu tür manilerde; ayrılık, kavuşamama gibi konuların yanı sıra aşağıdaki manide olduğu gibi,

Pancar ekim bir kasa
Doldurdum basa basa
Huyu huyuma göre
Birazcık boydan kısa

gibi taşlama ve atışma özellikleri de görülmektedir.

Pancar çapalarında her eynel (çizi) de verilen molalarda söylenen bu manilerin çok az bir kısmı derlenebilmiştir. Anadolu insanının büyük çoğunluğunun gelir kaynağı olan pancarın üretim alanlarının son yıllarda daralması, düşük fiyat gibi nedenler hem geçim sıkıntısını beraberinde getirmekte, hem de dolaylı da olsa halk edebiyatımızda bir kültürün kaybolup gitmesine neden olmaktadır.

Pancar ekim alanlarının daralmasına paralel olarak pancar tarlalarında söylenen türkü, mani ve hikâyeler de günden güne kaybolmaktadır. Pancar ekiminin bu kültürel boyutu gözden kaçırılmamalıdır.

* S.S. Dinar Pancar Kooperatifi Sandıklı Satış Mağazası

Pancar Manileri

Pancarı kesemedim
Yel olup esemedim
Sen benden geçtin amma
Ben senden geçemedim.

Pancarın parası var
Kazanın karası var
Al bohçanı hazır et
Her şeyin sırası var.

Pancar parasız olmaz
Dibi çirasız olmaz
Sana meyil verenin
Gönlü yarasız olmaz

Pancarın parasına
Bahtımın karasına
Yâre mektup yolladım
Gül koydum arasına

Pancar ekdim tarlaya
Yaprağından fırlaya
Bir yar sevdim el aldı
Gözyaşlarım harlıya (1)

Pancardan şeker olur
Kağnıda teker olur
Sana gönü verenler
Gam yükün çeker olur

Pancarda çapam kaldı
Harmanda yabam kaldı
Yar sevdim ele vardı
Geriye çabam kaldı.

Pancardan yaptım turşu
Kokusu sardı arşı
Herkesin gönlü varda
Bir gavur anan karşı

Pancarda çapası var
Bitmedi dahası var
Yari kaçıracaktım
Kapıda babası var

Pancarın eleği var
Gönlümün dileği var
Nerde olsa tanırım
Al basma yelegeği var

Pancar sürdürüm fırına
Fırın değil tununa
Mevlam bizi kavuştur
Bu gününen yarına

Pancarın boranısı
Doluyor haranısı
Beni alacak oğlan
Bu köyün balarısı

Pancar pezik değil mi
Yürek ezik değil mi
Her gelen vurup geçti
Bana yazık değil mi

Pancar ekdim bir sıra
Belledim vura vura
Ben gidiyom gurbete
Bakma yarım kusura

Pancarım yerde kaldı
Önünde perde kaldı
Ayrılanlar kavuştu
Benimki nerde kaldı

Pancarımın sapını
Boyamışım ipini
Seni göresim geldi
Aralı tut kapını

Pancarın parası var
Her şeyin yarası var
Beşi birlik isterim
Bitmedi dahası var

Pancarımın lifini
Hazırla gergefini
Gözel sevmek suçusa
O yar çeksin ipimi

Pancarım dilim dilim
Elinde dokur kilim
Pancar verdim fırına
Aşamınan yiyelim

Pancarın posası yok
Gönlümün yarası yok
Kuru ekmekle soğan
Garibim dahası yok

Atışma maniler:
Pancarımın poları
Kır atımın yuları
Ben sana varacağım
Hazırla bin doları

Pancarımın poları
Yok atımın yuları
Baş üstünde yerin var
Nedice bin doları

Pancar kestim satırla
Yükün çektim satırla
Bir kötüye düşte gör
Ah çekende hatırla

Pancar kestim satırla
Yükün çektim katırla
Benim dengim değılsin
Olmaz gönül hatırla

Pancarım yeşil pıtırak
İçinde yeşil yaprak
Gel yârim kavuşalım
Sonumuz kara toprak

Pancarım yeşil yaprak
İçi dolu pıtırak
Geleceksen çabuk gel
Bekliyor kara toprak

* Harlamak: Coşkun akmak

Temel Ekonomik Göstergeler

	ÜFE (%)	TÜFE (%)	GSYH GELİŞME HIZI +/- (%)	İTHALAT (MİLYON \$)	İHRACAT (MİLYON \$)	İHRACATIN İTHALATI KARŞILAMA ORANI (+/- %)
2003	13,9	18,4	5,9	69,340	47,253	68,1
2004	13,8	9,3	9,9	97,540	63,167	64,8
2005	2,7	7,7	7,6	116,774	73,476	62,9
2006	11,6	9,7	6,9	138,581	85,526	61,7
2007	5,9	8,4	4,6	170,063	107,215	63,0
2008	8,1	10,6	2,3 (2)	145,647 (4)	92,384 (4)	63,4
2009	7,9 (1)	9,5 (1)	0,5 (3)	190,527 (5)	124,253 (5)	65,2

DPT/TÜİK

(1) Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre. (2003=100 Bazılı, Ocak 2009)
 (2) Nisan - Haziran 2008 (Alıcı Fiyatları ile)

(3) Temmuz - Eylül 2008 (Alıcı Fiyatları ile)

(4) Ağustos 2008 (Kümülatif)

(5) Kasım 2008 (Kümülatif)

DOLAR Kurları (Döviz Satış)

AYLAR	2007	2008	2009
Ocak	1,4198	1,1704	1,5994
Şubat	1,3903	1,1882	1,6730
Mart	1,4029	1,2324	1,7257
Nisan	1,3619	1,2967	1,6320*
Mayıs	1,3319	1,2470	
Haziran	1,3152	1,2278	
Temmuz	1,2760	1,2100	
Ağustos	1,3083	1,1727	
Eylül	1,2613	1,2296	
Ekim	1,9666	1,4733	
Kasım	1,1848	1,5879	
Aralık	1,1730	1,5388	

TCMB (Aylık ortalama kurlar.)

(*) 27.04.2009

AVRO Kurları (Döviz Satış)

AYLAR	2007	2008	2009
Ocak	1,8427	1,7207	2,1284
Şubat	1,8142	1,7502	2,1283
Mart	1,8567	1,9096	2,1732
Nisan	1,8324	2,0441	2,1370*
Mayıs	1,8013	1,9403	
Haziran	1,7641	1,9080	
Temmuz	1,7486	1,9097	
Ağustos	1,7817	1,7611	
Eylül	1,7487	1,7693	
Ekim	1,6997	1,9627	
Kasım	1,7373	2,0214	
Aralık	1,7097	2,0865	

TCMB (Aylık ortalama kurlar.)

(*) 27.04.2009

MALLAR	BİRİM	YILLIK ORTALAMALAR			AYLIK ORTALAMALAR	
		2006	2007 ⁽¹⁾	2008 (Q3) (2)	Ağustos 2008	Eylül ⁽²⁾ 2008
Tarım						
Buğday ABD	\$/mt	192	255	318	329	296
Mısır	\$/mt	122	163	245	235	234
Pirinç	\$/mt	304	332	737	737	722
Sığır Eti	Cts/lb	116	118	136	136	129
Çay (Londra)	Cts/kg	230	212	310	322	322
Pamuk	Cts/lb	60	55	76	78	74
Metaller						
Bakır	\$/mt	6.731	7.132	7.672	7.634	6.975
Alüminyum	\$/mt	2.573	2.640	2.785	2.763	2.524
Enerji						
Ham Petrol (Brent)	\$/ Varil	65.4	72.7	115,6	116.6	103.9

DPT / Uluslararası Para Fonu

(1) Temel Mallar İndeksi Geçicidir.

(2) Temmuz - Eylül

\$= U.S. dolar, Cts = 1/100 U.S. doları, bbl = Varil, gal = Galon, lb = Libre= 0.454 Kg , mt = Metrik ton (ton)

ÜRÜNLER	CİNSİ	İÇ FİYATLAR (*)		DIŞ FİYATLAR \$/TON	
		YTL/ton	\$/ton	İthal	Borsa Fiyatı
DAP Gübresi (*)	(18.46.0)	1.043,5	617,7	-	410 FOB
Üre	(46.0.0)	701,1	415,0	-	277 FOB
Amonyum Nitrat	(%33)	510,8	302,4	-	215 FOB
Amonyum Sülfat	(%21)	319,3	189,0	-	130 FOB

Pankobirlik /Üretici Kuruluşlar/İthalatçı Kuruluşlar

(*) İç Fiyatlar KDV dahil + yurt içi nakliye / Dış Fiyatlar DAP "Tunus" (yurt dışı nakliye, gümrük vergileri ve komisyonu, banka komisyonu, liman hizmetleri, torbalama, ambar kiralari, tahmil tahliye sigorta, yurt içi nakliye, KKDF ve KDV hariç.)

Diğer Gübreler Ukrayna "YUZHNYI" Gübre Borsa fiyatlandır.

LONDRA BORSASI
Yıllık Ortalama Şeker Fiyatları
(FOB Avrupa Limanları US \$ / Ton)

ŞEKER	DÜNYA ŞEKER BİLANÇOSU EKİM / EYLÜL				
	1000 ton, ham değer				
	2008/09	2007/08	2006/07	2005/06	2004/05
Başlangıç Stokları	78.047,3	73.761,9	64.308,0	61.255,7	67.153,9
Üretim	161.247,5	167.849,5	167.427,0	151.378,9	141.150,9
İthalatlar	52.096,1	49.963,2	51.513,2	54.095,3	50.989,2
Tüketimler	161.719,8	158.783,2	152.962,3	146.099,8	143.971,0
İhracatlar	53.774,2	54.744,1	56.523,9	56.322,2	54.067,5
Yılısonu Stokları	75.896,9	78.047,3	73.761,9	64.308,0	61.255,7
Stok - Tüketim (%)	46.93	49.15	48,22	44,02	42,55

YILLAR	LONDRA
1998	255,33
1999	200,48
2000	221,73
2001	248,92
2002	228,20
2003	213,75
2004	212,37
2005	275,61
2006	358,50
2007	320,00
2008	355,00
2009	379,20

(*) 03 Mart 2009 London No :5

basında pankobirlik

İngilize 'şeker'lerleme

Atatürk'ün temelini attığı Şeker Fabrikaları, İngiliz MAN şirketi danışmanlığında işsizliğin ve aşsızlığın artacağını ifade eden Prof. Demirel, "Şeker üretimi b...

■ Ahmet ÇOMUÇ

Küresel ekonomide krizin etkisi altında kaldığımız bu kâhı altında kaldığımız bu süreçte, dünyanın 80'ye yakın ülkesi, 1929 tarihinde Dünya Ekonomik Konferansı'yla başlayan "Büyük Buhran" kriziyle başlangıçta, Türkiye Osmanlı'dan aldığı krediyle ekonomiyi kaldırmıştı. Bu kredi, Türkiye ekonomiyi yitirdiği için sarıya döndü. 17 Aralık 1929'da başlayan ekonomik kriz, 1930 yılında İtalya ile başlayan Uzak Şark'ta başladı. 30 Ocak 1930'da başlayan kriz, 30 Ocak 1930'da başlayan kriz, 30 Ocak 1930'da başlayan kriz...

Şeker fabrikaları için Sırtına taşınmalı

Neo liberal politikaların anahtarı ABD'de pazarın yüzde 100'ü kooperatiflerin elinde bulunduruldu. Türkiye'de ise AKP...

MAN firmasına ne Maaşlar ödenecek?

Şeker-İs. işletmelerine uygulanacak maaşlar için yapılan kararın, firmaların ödemeye başladığı maaşlar, 2008 yılında yüzde 100'ü kooperatiflerin elinde bulunduruldu. Türkiye'de ise AKP...

Demirel: Pazarı değil Dövizleri

İktisatçı Demirel, "Şeker fabrikalarının pazarı değil dövizleri..."

bu danışmanlığında özelleştirilecek... Şeker üretimi baltalanmak isteniyor... 2008 yılında tüketim ihracat stok (milyon ton)...

Dünya çapında üretilen şeker miktarının yaklaşık %10'u Türkiye'de üretilmektedir. Üretilen şeker miktarının %50'si Türkiye'de tüketilmektedir. Üretilen şeker miktarının %50'si Türkiye'de tüketilmektedir...

Şeker fabrikalarında 146 milyon dolarlık tasarruf

S.S. PANCAR Ekicileri Kooperatifleri Birliği (PANKOBİRLİK) Genel Başkanı, Konya Şeker Yönetim Kurulu Başkanı Recep Konuk, Konya Şeker ve Çumra Şeker Fabrikalarında bugüne kadar aldıkları destek ve Çumra Şeker Fabrikalarında bugüne kadar aldıkları destek ve Çumra Şeker Fabrikalarında bugüne kadar aldıkları destek...

Şeker ve Çumra Şeker Fabrikalarında bugüne kadar aldıkları destek ve Çumra Şeker Fabrikalarında bugüne kadar aldıkları destek ve Çumra Şeker Fabrikalarında bugüne kadar aldıkları destek...

Çiftçi destek beklerken kıyıma uğradı...

Dünya ekonomisinde krizler arttıkça, çiftçilerin desteklenmesi için çok ciddi çabalar oluyor. Tarımsal destek ve kıyım paketi açıklandı. Yetmedi. Yetmedi. Yetmedi...

Ali Ekber YILDIRIM
ayy@dunya.com

tarımsal destekleme bütçesi 5.5 milyar liradan 4.95 milyar liraya düşürüldü. Bu kararın bir yandan çıkarılması gereğiyle, Tarım ve Köylüleri Bakanlığı'nın bir çalışma ile IMF'nin emriyle yetine getirildi ve bu da Resmi Gazete'de yayımlandı.

Ürün	Kesinti Oranı	Kesinti miktarı
Yulaf	36	32.4
Arpa	30	27
Yulaf	21	18.9
Çiğdem (arpa)	17.5	15.75
Arpa	23	20.7
Arpa	23	20.7
Yulaf	21	18.9
Arpa	5	4.5
Arpa, arpa, çavdar, yulaf	4	3.6
Çiğdem	15	13.5
Kuru fasulye, nohut, mercimek	15	13.5
Aktarımlı Ürün (Arpa)	12	10.8

Resmi Gazete'de yayımlanan tebliğlerle beki de ilk kez açıklanan destekler daha fazla kesildi. Yani çiftçiye sağlanacak destekler azaldı. Çiftçilerin desteklenmesi için çok ciddi çabalar oluyor. Tarımsal destek ve kıyım paketi açıklandı. Yetmedi. Yetmedi. Yetmedi...

te'de yapılmadıkça "Şeyin bakanı bizi bir tuzuk borcu su" diye yazıldı. Yandıkça... Pazar günü Resmi Gazete'yi gördük. Tarım ve Köylüleri Bakanlığı'nın bir çalışma ile IMF'nin emriyle yetine getirildi ve bu da Resmi Gazete'de yayımlandı.

Çok merak ediyoruz, tarımsal üretimin önüne bu kadar engel koyan, çiftçinin hak ettiği destekleri kesen, üretimi düşüren, tarımsal üretimi düşüren, tarımsal üretimi düşüren, tarımsal üretimi düşüren...

basında pankobirlik

Önlem paketi tarımsal destekleri de kapsamalı

TZD Genel Başkanı İbrahim Yetkin "Türkiye krize karşı koşullarına uygun hazırlaması gereken önlem paketinde tarımsal üretimini sürdürülebilir hale getirmeli ve küçülen üretimini tersine çevirmelidir" dedi

Türkiye Ziraatçılar Derneği (TZD) Genel Başkanı İbrahim Yetkin, Türkiye'nin krize karşı koşullarına uygun olarak hazırlaması gereken önlem paketinde tarımsal üretimini sürdürülebilir hale getirmeli ve küçülen üretimini tersine çevirmelidir" dedi. Yetkin, 2001 krizinin tarım sektörüne olumsuz etkileri hakkında bilgi vererek, "Önlem paketinde tarımsal üretimini sürdürülebilir hale getirmeli ve küçülen üretimini tersine çevirmelidir" dedi.

EN AZ DESTEKLEYEN ÜLKE BİZİZ

Bu dönemde tarım kesimine kaynak aktarımında 4,3 milyar dolar, tarımsal sübvansiyonlarda da 5,5 milyar dolar azalma olduğunu anımsatan Yetkin, yine bu dönemde doğrudan gelir desteği gündemde olduğunu belirtti. Yetkin, 2001 krizinin tarım sektörüne olumsuz etkileri hakkında bilgi vererek, "Önlem paketinde tarımsal üretimini sürdürülebilir hale getirmeli ve küçülen üretimini tersine çevirmelidir" dedi.

ÜLKE BİZİZ

Önlem paketinde tarımsal üretimini sürdürülebilir hale getirmeli ve küçülen üretimini tersine çevirmelidir" dedi. Yetkin, 2001 krizinin tarım sektörüne olumsuz etkileri hakkında bilgi vererek, "Önlem paketinde tarımsal üretimini sürdürülebilir hale getirmeli ve küçülen üretimini tersine çevirmelidir" dedi.

Mısırı 'Ofis

2003'de 2 milyon 800 bin ton Mısır üretimi, 4 milyon 400 bin ton'a çıktı. Bu sezon TMO'nun satış fiyatı 43 kuruş algı, 50 kuruş satış fiyatı oldu. Bu yıl piyasa fiyatı 40 kuruş oldu. Tarım Komisyonu Başkanı İbrahim Yetkin, "TMO'nun müdürlüğüne bağlı olarak çalışan 'ofisler' sayesinde Mısır fiyatları düşürüldü" dedi. ADANA

Panplast'ın bu yılki hedefi ciroda yüzde 150'lik artış

İZMİR - DÜNYA

Pancar Yem Sanayi bünyesinde hizmet veren Panplast Damla Sulama Sistemleri Fabrikası önceki yıla göre üretim kapasitesini yüzde 2,5, fabrika sahalarını 2 kat, ciroyu yüzde 150 artırmayı hedefliyor. Firma 2009 hedefini ise cirocileri Konya Şeker Sanayi ve Ticaret AŞ tarafından kurulmuş Panca Yem Sanayi ve Ticaret AŞ tarafından yönetilen Panca Yem Sanayi ve Ticaret AŞ bünyesinde hizmet veriyor. Binalar, 1987'de İzmir Yem fabrikası, 2006'da damla sulama sistemleri üzerine kurulan Panplast ve geçtiğimiz yıl açılan Panca Yem üretim tesisi Altınkaya Tohum. Önceki yıla göre üretim kapasitesini 2,5, fabrika sahalarını 2 kat, ciroyunu da yüzde 100 artırdı. Önümüzdeki yıl 160 milyon metre damla sulama borusu, 6 bin ton damla sulama borusu ve yüzde 150 artışla 45 milyon YTL'ye ulaşmayı hedefliyor. Ürünlerinin yurtdışında da satılmaya başlanacağını belirten Yetkin, "İleride damla sulama ekipmanlarının, buharlı damla sulama borularına, toprak altı damla sulama borularına ve kurutma borularına da üretim yapmayı hedefliyoruz" dedi.

Panplast Damla Sulama Sistemleri Fabrikası'nın 8 bin 250 metrekare kapalı olmak üzere 21 bin 600 metrekarelik alanda üretim yapıldığını söyleyen Yetkin, "Yıllık 110 milyon metre yasa, 50 milyon metre yuvanlık olmak üzere 6 bin ton yağmurlama kanallı boru üretim kapasitesine sahip tesis, azalan su kaynaklarının daha verimli kullanılmasını, tarım arazilerindeki çoraklaşmanın, tuzlanmanın önlenmesini, bitiyec duyulan ekipmanları sağlamak için kuruldu. Fabrika piyasası fiyatlarında da önemli bir etim fiyatı, bizim ürünlerimizin piyasaya girmesiyle birlikte 8 kuruş düştü" diye konuştu.

Hindistan, şeker fiyatlarını uçurdu

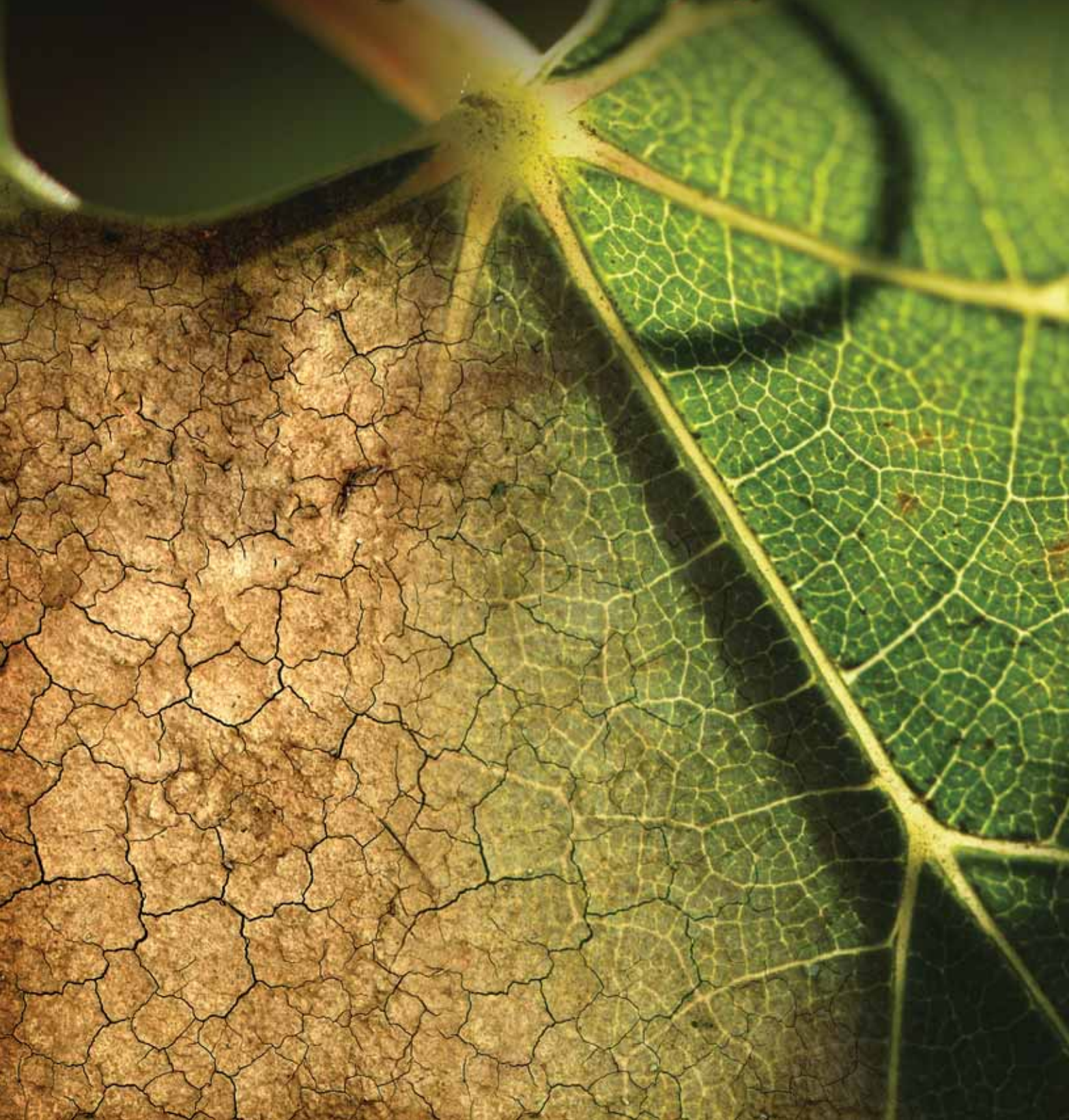
DIŞ HABERLER

Dünyanın en büyük şeker tüketicisi Hindistan'ın, yurtdışı üretim açığını kapatmak amacıyla şeker ithalatında vergiyi kaldırması şeker fiyatlarını 420 dolar/ton ile rekor seviyeye yükseltti. Analistler, Hindistan'da şeker açığı olmasının şeker fiyatlarını yükseltmeye devam edeceğini belirtiyorlar.

Hindistan'ın yetkililer Paskalya yortusunun ertesinde, önümüzdeki 4 ay boyunca 1 milyon tona kadar vergisiz rafine şeker ithalatına izin verileceğini açıkladı. Daha önce ham şekerde ithal vergisini kaldıran Hindistan, rafine şekerden aldığı yüzde 60 vergiyi kaldırdı. Hint şeker üreticilerinin Eylül sonu itibarıyla bir yıla alacakları toplam ham şekerin 2,5 ila 3 milyon ton arasında geleceğini tahmin ediyor. Dünya'daki tahmin 1,5-2 milyon ton. Hindistan'dan gelen vergisiz ithal şeker, Londra'da Liffe Borsası'nda Eylül'de rafine şekerin tonu, Eylülün yüzde 4'ten fazla yükselişine rağmen 7 ayın en yüksek düzeyine çıktı. 420 dolar/tonu geçen fiyatlar daha sonra 410 dolara geriledi. Analistlere göre, Hindistan bu kadar büyük şeker açığı yaparken piyasada fiyatların perilemesi güç bir olacaktır. Dünyanın ikinci büyük şeker üreticisi olan Hindistan'da üretim dalgalanmaları, dünya şeker piyasasının anahtar unsurlarından biri. Urmanlar, Hindistan'ın şekerde ithal vergisini kaldırmasının fiyatları destekleyeceğini düşünüyor. Londra merkezli şeker ticareti şirketi Caxnukow'da araştırma müdürü olarak çalışan Toby Cohen, Hindistan'ın şeker üretimiyle ilgili genel görüşününün köntülüğünü söyledi. Bu Hindistan'ın şeker üretiminin yüzde 40 azalması 14,5 milyon tona gerilemesini bekliyor. Hindistan'da geçen yıl 26,3 milyon ton şeker üretti. Cohen, bu üretim düşüşünün çok büyük olduğunu, beyaz şeker piyasasında aran çok düşük olması nedeniyle 1 milyon ton şekerin bulunmasının zor olduğunu belirtti. Hindistan'da şeker fiyatları bu yıl yüzde 40 artarak rekor düzeyine çıktı. 425 dolar/ton olarak rekor düzeyine çıktı. İki yıl önce Hindistan'da üretim faaliyetleri azaldı. Hindistan'da üretimdeki düşüşün, Pakistan, İran, Brezilya ve Birleşik Devletler'deki üretimdeki düşüşle birlikte, dünya şeker piyasasında şeker açığının oluşmasını bekleniyor. Hindistan'ın şeker fiyatları yükselemez diye bekleniyor.

Damla sulamayla
kuraklıktan yeşile,
daha zengin bir Türkiye'ye...

"Muhakkak surette birleşmede kuvvet vardır.
Kooperatif yapmak, maddi manevi kuvvetleri, zeka ve maharetleri birleştirmektir."

K. Atatürk

